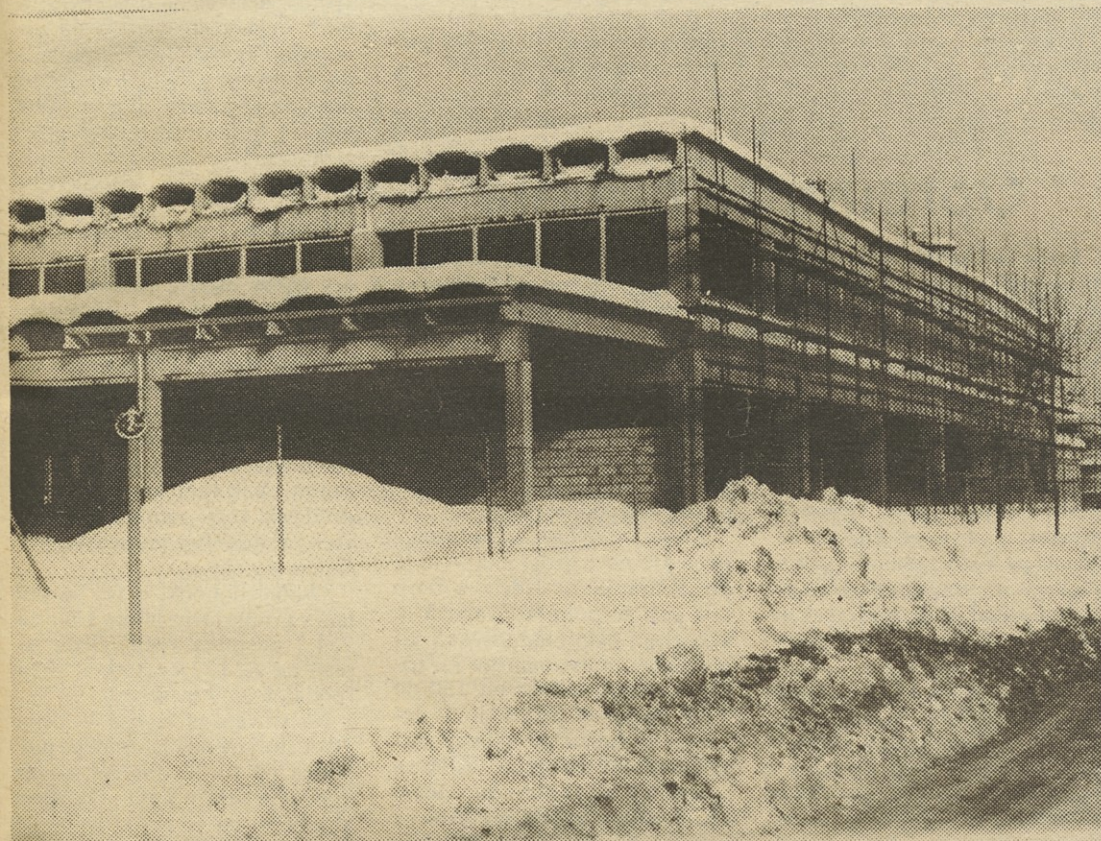

GLASNIK

FEBRUAR 1987, ŠTEVILKA 2, LETO XXI

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.240 izvodih, Uredništvo: Ljubljana, Likoarjeva 6, telefon (061) 321-043. Člani Odbora za obveščanje sozda IMP so: Ladislav Abraham, Anka Brezec, Aleš Fujan, Bojan Germovšek, Dušan Hočevar, Vinko Jager, Dragica Janežič, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Kovač, (predsednik) Biserka Lazar, Branko Leskovar, Joži Pipp, Majda Slapar, Silva Škoda, Tomaž Štraki, Helga Volk, Primož Zupančič, Marjan Žnidaršič. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Kljub snegu in mrazu delo na Trati napreduje. Stavbeniku se obrestuje, da so jeseni hiteli, saj so spravili novo tovarno pod streho, preden je zima pokazala zobe. Tako zdaj lahko inštalaterji opravljajo svoje delo. (Foto: M. P.)

Avtomatika pod streho

Pri gradnji nove tovarne so se pri Avtomatiki — to je investitorju in izvajalcu do nastopajoče zime veselo meli roke, ko jim je ob resnično lepem in toplu vremenu delo tako lepo napredovalo, da so celo prehiteli pogodbeno roko.

Ker nas je zanimalo, kako pa potekajo dela zdaj, ko nam je zima natrosila toliko snega, kot že vrsto let ne, smo povprašali vodjo gradbišča Janka Žmuc iz Stavbenika Koper tozdr GEO Ljubljana. Povedal je, da dela potekajo v okviru devetmesečnega pogodbenega roka. Pri nekaterih delih pa so bili celo pred planom. »Glede na sedanje snežne razmere in glede izkušenj

iz prejšnjih let pričakujemo, da nas bodo še pestile vremenske težave,« je dejal Žmuc, »zato izkoriščamo čas, ko se temperatura vzpne malo nad ničlo, pa tedaj pohitimo z zunanjimi deli, da ne bi zgubili preveč časa, saj se zavedamo, da moramo dela zaključiti v pogodbenem roku. Vsa naša zimska prizadevanja so povezana z dodatnimi stroški zaradi čiščenja in odvažanja snega z

gradbišča in zaradi ogrevanja kleti prizidka, saj lahko samo v takih pogojih opravljamo zidarska dela. Z gradbenimi deli smo prišli v tako fazo, da IMP-jevi monterji že lahko opravljajo instalaterska dela na objektu proizvodne hale in prizidku. Ugotavljamo pa, da so projektne naloge premalo usklajene in da jih bo potrebno ponovno uskladiti in obdelati v skladu s potrebami bodoče investitorjeve proizvodnje. Če pa izvajalci instalacij in gradbeniki ne bomo dobili novousklajenih projektov, utegne to resno vplivati na doseganje pogodbenega roka.« M. P.

Priprava pravilnikov za naložbe

Konec februarja bo Zbor IMP-jeve Interne banke predvidoma sprejel dva pomembna pravilnika in sicer: »Pravilnik o združevanju sredstev za izboljšanje in razširjanje materialne osnove del apo zaključnih računih za srednjeročno razdobje 1986-1990« in »Pravilnik o združevanju sredstev za razvojni sklad za srednjeročno razdobje 1986-1990«.

V času, ko to poročamo, je že zaključena obravnava osnutkov obeh Pravilnikov. Poslovni odbor Interne banke ju je sprejela v javno obravnavo 22. januarja in imenoval komisijo, ki bo usklajala pripombe, da bi lahko Poslovni odbor na seji 17. februarja določil usklajeno besedilo obeh aktov.

Ta dva Pravilnika pomenita konkretizacijo določb sozdrov Skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov za obdobje 1986-1990 in bosta tudi veljala za to obdobje.

V osnutku Pravilnika o združevanju sredstev za izboljšanje in razširjanje materialne osnove dela je določeno, da morajo delovne organizacije za ta namen združiti 20 odstotkov neto poslovnega sklada, ugotovljenega po metodologiji planiranja v IMP-ju. Kdaj mora biti združe-

vanje opravljeno, bo za vsako leto določil Zbor Interne banke, vendar pa mora biti združevanje opravljeno najkasneje do 30. junija. Ozdi, ki po predpisih ne izpolnjujejo pogojev za investiranje iz poslovnih sredstev, bodo dolžni dolgoročno združiti ustrezno vsoto iz sredstev za amortizacijo.

Vsaka združevalka sredstev mora Interno banko obvestiti, v korist katere investicije skupnega ali prioritetejnega pomena želi združiti svoj denar. Pri tej izbiri se lahko odloča le med programi, ki jih Sozdov delavski svet opredeli kot skupne ali prioritetejne investicije. Za financiranje vsake od teh investicij bo pripravljen poseben samoupravni sporazum, ki bo med drugim opredelil vračanje vloženih sredstev na dohodkovnih osnovah. Interna banka pa je dolžna nad-

zirati izvajanje teh sporazumov. Tista sredstva, za katera združevalec ne bo opredelil namena, pa bo Zbor Interne banke dodelil kot dolgoročne kredite. Ta sredstva dobi združevalec vrnjena po sedmih letih od dneva združitve.

Vidimo torej, da bo združevanje sredstev za prioritete naložbe tudi v prihodnje potekalo v bistvu enako kot že v zadnjih dveh letih. Novost pa je razvojni sklad, katerega polnjenje in način koriščenja opredeljuje drugi Pravilnik. Glavni vir je 20 odstotkov skupne obračunane amortizacije, če pa bodo delovne organizacije izkazale tudi dohodek, ki je rezultat izrednih tržnih ugodnosti, so ga dolžne združiti četrtino. Amortizacijo so organizacije dolžne združiti v desetih dneh po roku za vsak periodični in zaključni račun.

Za sredstva razvojnega sklada bo Zbor Interne banke vsako leto do konca februarja razpisal natečaj. Posojila iz tega sklada bodo namenjena za sofinanciranje razvoja novih proizvodov in sicer: materiala za izdelavo prototipa, izdelavo tehnološke do-

Večja storilnost — večji osebni dohodki

Koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP se je sestal na letni konferenci v torek, 10. februarja v prostorih DO Livar v Ivančni gorici. Delegati so poleg poročila in programa o sindikalnih aktivnostih poslušali tudi izčrpno poročilo sozdrovega generalnega direktorja inž. Franca Kumšeta o najpomembnejših nalogah, ki jih moramo opraviti za uspešno poslovanje v letih 1987. Menili so, da so usmeritve dobro zastavljene in obljubili, da jih bodo sindikalne organizacije podprle — zlasti pri naporih za dvig storilnosti in pospešitev inventivne dejavnosti.

IMP-jev Koordinacijski odbor sindikata je problematiko inventivne dejavnosti lani večkrat in podrobno obravnaval. Na njegovo pobudo je sozdova Pravna služba pripravila osnutek pravilnika o inovacijah, kjer so opredeljeni postopki pri uveljavljanju koristnih predlogov, tehničnih izboljšav in drugih inovacij. Namen letne konference ni bil obravnavati ta pravilnik, pač pa so se delegati strinjali, da je treba to področje v IMP-ju enotno urediti in sicer tako, da bodo avtorji inovacij primerno nagrajeni ter da bodo postopki preverjanja predlogov kar najenostavnejši. Oboje je namreč nujno, če želimo, da bo več naših delavcev razmišljalo, kako bi izboljšali in pocenili svoje izdelke.

Generalni direktor inž. Franc Kumše je v svojem poročilu najprej povedal, da je bilo poslovno leto 1986 za IMP kot celoto dokaj uspešno. Nekatere organizacije so sicer imele težave, vendar po podatkih ki so na voljo v začetku februarja, ne bo nobena končala poslovnega leta z izgubo.

Ko je govoril o poslovanju v letu 1987, je najprej opozoril, da se bo odvijalo v težavnih in spremenljivih razmerah. Tako na primer ne vemo, kakšna bo inflacija in kako jo bo spremljal dinarski tečaj, pa tudi še mnogo drugih neznank je. Napovedi o investicijski politiki za IMP niso obetavne: Če bo več denarja

namenjenega infrastrukturnim objektom (to je cestam in železnicam), to za nas ni ugodno, saj imamo le malo izdelkov in storitev za tovrstne objekte.

Tudi poročila o možnostih za dela v tujini niso obetavna — ne z vzhodnoevropskega trga, ne z zahodnega in ne z bližnjevzhodnega. Trenutno je največji obet posel, ki je pridobljen v Sovjetski zvezi (vrednost 5 milijonov klirinških dolarjev), ki bi ga morali izkoristiti tudi za to, da si pridobimo dobre reference in navežemo stike za morebitno pridobitev novih del. Seveda v tozdu Inženiring iščejo vse možnosti, da bi izpolnili cilj: Pridobitev poslov v vrednosti 50 milijonov dolarjev.

Osnovni poslovni cilj v letu 1987 je skupno povečanje realizacije za 7 odstotkov. Levji delež povečanja — pet odstotkov — naj bi dosegli z večjo storilnostjo, ostalo pa s povečanjem števila zaposlenih. Pri razporejanju dohodka sta najpomembnejša cilja, da se povečajo realni osebni dohodki najmanj za 2 odstotka in da bo delež akumulacije v dohodku 25,4-odstoten.

V letu 1987 lahko v IMP-ju pričakujemo velik napor za posodabljanje proizvodnje. To dokazuje sedem pripravljenih investicijskih elaboratov. V času, ko to poročamo, jih je sozdov strokovni kolegij že obravnaval. Izmed njih bo kolegij sozdrovemu delavskemu svetu predložil predlog prioritetenih investicij, ki jih bomo v IMP-ju podprli z združenimi sredstvi. Poleg teh večjih programov pa je v IMP-ju tudi kar precej akcij za posodobitev opreme. To je vsekakor potrebno, saj si brez sodobne teh-

nologije ne moremo obetati uspešnega prodora v izvoz.

Inž. Kumše je tudi povedal, da je začela zelo uspešno delati Komisija za razvojna in tehnična vprašanja. Ta Komisija si je zastavila nalogo opredeliti zlasti tiste izdelke, s katerimi bo IMP zaokroževal svojo ponudbo. Da bi te razvojne naloge tudi učinkovito izvajali in v kar naj krajšem času uvajali nove izdelke, bomo v IMP-ju združevali denar v posebnem razvojnem skladu.

Generalni direktor se je tudi dotaknil načrtovanih reorganizacij. Pri reorganizaciji DO Izip je cilj doseči, da bosta organizaciji skupnega pomena Inženiring in Marketing kar najbolj prispevali k uspešnemu poslovanju vsega sozda. Za to pa je potrebna tesnejša povezava, ki naj bi skrajšala čas, ki ga v IMP-ju izgubljamo zaradi komplicirane organiziranosti.

Za učinkovitejše vodenje sozda je tudi predvideno oblikovanje kolektivnega poslovnega organa. V njem bodo člani, zadolženi posamezna področja, ki pa jim je potrebno dati tudi pooblastila, da lahko z vso odgovornostjo posežejo v dogajanja zlasti ob kršenju dogovorov.

V sozdu bodo tudi določili človeka, ki bo skrbel za pridobivanje kadrov za celoten poslovni sistem, je povedal inž. Kumše. Zlasti pereče je vprašanje visokostrokovnih kadrov. Kot pravi generalni direktor, bi v IMP-ju lahko takoj sprejeli vsaj 50 diplomiranih strojnih in elektroinženirjev, toda razpisi ostajajo brez domevov. Zato se je potrebno kadrovanja strokovnjakov lotiti mnogo bolj načrtno.

Delegati so v razpravi zlasti odločno podprli prizadevanja za večjo storilnost. Načrtovano petodstotno povečanje je kljub tehnološkemu posodabljanju zelo zahteven cilj, toda nujen ne le zaradi uspešnosti poslovanja, pač pa tudi zato, ker je po letošnjih družbenih usmeritvah povečanje storilnosti ključni pogoj za povečanje osebnih dohodkov. LOJZE JAVORNIK

IZ VSEBINE

- V PMI-ju so dosegli Sporazum o ureditvi razmerij ob izločitvi Montaže. str. 2
- Iso je lani uspešno posloval in gradil prizidek. str. 2
- Objekta, ki ju Montaža Koper in Elektromonter gradita na Obali: Iplasova kotlarna in razširitev sečoveljskega letališča. str. 3
- Celjska Klima je dobila pohvale za izvoz v Sovjetsko zvezo. str. 4
- Nekaj Tehnomontovih novosti. str. 4
- Nova generacija Telekomovih signalnih naprav. str. 5
- Sodelujte pri pripravi razstave o razvoju IMP-ja! str. 6
- Pred dvajsetimi leti je začel izhajati IMP Glasnik. str. 6
- Kaj prinašajo spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu pri delu? str. 6
- Novice o delu Planinskega društva IMP. str. 8

Montaža Maribor je zdaj enovita delovna organizacija

Dosegli so sporazum

Mariborska Montaža je začela delovati kot enovita delovna organizacija. Delovna organizacija PMI ima zdaj tri tozde: Inženirske biroje, Elektrokovinarja in Projektivo. Uresničevanje teh organizacijskih sprememb poteka na osnovi Sporazuma o ureditvi medsebojnih pravic in obveznosti ter o razporeditvi sredstev, pravic in odgovornosti, ki so ga sprejeli v drugi polovici januarja na zborih delavcev v vseh prizadetih tozdih.

22. decembra 1986 so Montažini delavci na referendumu sprejeli odločitev o izločitvi iz delovne organizacije PMI. Nato je bila imenovana komisija za ureditev odprtih vprašanj, ki je pripravila sporazum. V njem so podana načela za urejanje statusnih, organizacijskih, premoženjskih, poslovnih in drugih zadev.

Pri opredeljevanju statusnih vprašanj je ugotovljeno, da nova enovita delovna organizacija Montaža nadaljuje pravno subjektiviteto tega tozda, zato mandati njenih organov upravljanja in individualnih poslovnih organov ne prenehajo, pač pa bodo nadaljevali svoje delo kot organi enovite delovne organizacije. Tudi pri organih upravljanja in individualnih poslovnih organih v tozdih Elektrokovinar in Projektiva ne bo sprememb. V tozdu Inženirski biroji in v delovni skupnosti pa se z izločitvijo Montaže bistveno spremeni organizacijska celota, zato preneha mandat delegatom delavskih svetov. Tozdi Inženirski biroji bo zaradi majhnega števila zaposlenih prenesel funkcijo delavskega sveta na zbor delavcev, delovna skupnost pa bo izvolila nov delavski svet. Zaradi organizacijskih sprememb preneha tudi mandat delegatom v delavskem svetu delovne organizacije in glavnemu direktorju delovne organizacije.

Zaradi izločitve Montaže iz PMI je bilo seveda potrebno tudi prerazporediti nekatere delavce delovne skupnosti in tozda Inženirski biroji. V Montažo so prerazporedili vse delavce, ki so že prej opravljali dela zanje, pri tistih, ki pa so opravljali dela za več tozdov, pa so se dogovorili za prerazporeditve glede na potrebe delovnega procesa. Tu ni več nobenih neznank, saj je bil sprejet poimenski spisek vseh delavcev, ki so od 1. februarja organizacijsko vključeni v Montažo. Dejanski prehod pa bo opravljen v dveh fazah. Za Montažo določeni del delavcev iz Inženirskih birojev je bil že prerazporejen s 1. februarjem, kadri iz delovne skupnosti DO pa bodo prerazporejeni s 1. marcem, da bi lahko še prej opravili vsa dela pri zaključnih računih.

Pri delitvi premoženja je osnovno načelo, da vsaka organizacija še naprej razpolaga s sredstvi, pravicami in obveznostmi, ki jih je imela pred reorganizacijo. Glavna sprememba je pri lastništvu upravne stavbe na Ljubljanski 9, kjer je Montaža svoj delež (tri etaže in dve garaži) brezplačno prenesla na Elektrokovinarja, ki pa ji bo nato pod sedaj veljavnimi pogoji oddal v najem pritličje še do konca letošnjega leta in prvo nadstropje do konca leta 1990.

LOJZE JAVORNIK

Z novo halo mariborske Montaže

Boljša ureditev proizvodnje

Konec januarja so v mariborski Montaži preuredili proizvodnjo. To jim je omogočila dograditev nove dvoetažne hale, ki so jo slovesno odprli konec lanskega leta. V pritličju te nove hale so zdaj združili vse obdelovalne stroje.

Montaža se je za gradnjo nove hale odločila, da bi lahko bolje organizirala proizvodni proces. Obdelovalni stroji za učinkovito delo namreč potrebujejo višjo temperaturo v proizvodnih prostorih. Ta je v pritličju nove hale zagotovljena. V stari proizvodni hali pa je zdaj vsa kleparska in ključavničarska dejavnost s potrebnimi stroji — stiskalnicami, škarjami za razrez pločevine in drugimi. Kot je povedal Montažin vodja investicij in vzdrževanja Rajko Lisja, jim je uspelo združiti vse proizvodne faze v smiselno zaokrožene celote.

V nadstropju nove hale, ki ima skupno 2.430 kv. metrov uporabne površine, je skladišče in nekaj pisarn za operativne tehnološke službe. V pritličju so še garderobe, umivalnica in sanitarije. V novem skladišču so shranjeni polproizvodi za proizvodnjo ventilatorjev, ki je v neposredni bližini. S tem so skrajšali transportne poti, kar tudi omo-

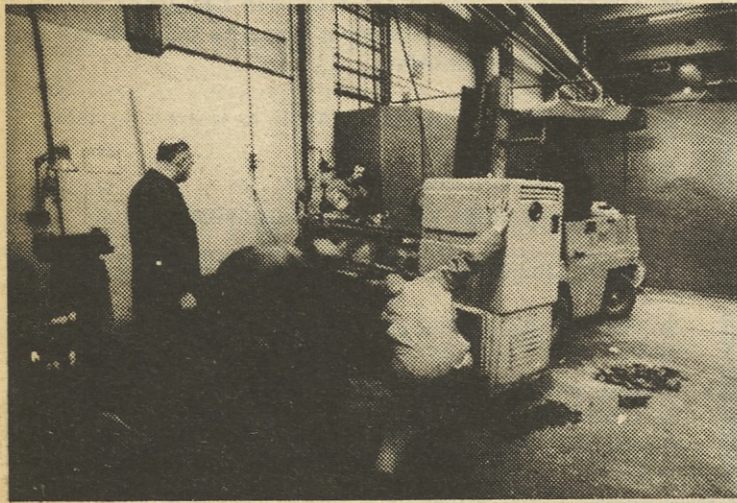
goča lažje delo.

Tako ima Montaža zdaj tri proizvodne hale. V proizvodnji in skladiščih dela 170 delavcev.

Gradnjo novega objekta so zaključili v petih mesecih in pol, cela dva meseca pred rokom. Gradbena dela je izvajal Gradis (objekt je Gradisova tipska montažna hala). Strojne instalacije so izvedli Montažini monterji, električne pa Elektrokovinarjevi. Skupna vrednost del je bila nekaj pod 269,5 milijona dinarjev.

Vendar pa mariborska Montaža lani ni investirala le v novo halo, saj so nabavili tudi za nad 160 milijonov dinarjev novih strojev. Najzahtevnejši med novimi stroji so trije numerično krmiljeni obdelovalni stroji in numerično krmiljena hidravlična stiskalnica za upogibanje profilov. S temi pridobitvami je Montaža kar precej posodobila svojo strojno opremo.

L. J.

Zgoraj: Nova Montažina hala. Spodaj: Selitev strojev.

Panonija

Seminar za serviserje

V Panonijini Kmetijski mehanizaciji se zavedajo, da bo le dobro usposobljen serviser lahko popravljaj kmetijske stroje v zadovoljstvo kupca. Tako so 27. in 28. januarja v prostorih servisa v Murski Soboti organizirali seminar za serviserje iz vse Jugoslavije. V dveh dneh so serviserje seznanili s stroji iz svojega proizvodnega programa ter s problematiko servisiranja. Drugi dan so si serviserji poleg praktičnega dela tudi ogledali proizvodnjo.

Skoraj trikratno povečanje realizacije

Iso je uspešen

Leto 1986 je bilo za delovno organizacijo Iso tako kar zadeva pridobljenih del kot tudi doseganje fakturirane realizacije zelo uspešno.

Pa poglejmo to njihovo uspešnost!

Če primerjamo lansko tričrtletje s predlanskim, so lani naredili kar za 283 odstotkov več kot predlanskim. Podatki za zadnje črtletje minulega leta pa kažejo skoraj enake rezultate kot ostala tri črtletja — saj so v zadnjih treh mesecih naredili za 276 odstotkov več kot v enakem času predlanskega leta. Zanimive so ugotovitve, da so stroški ob lanskem devetmesečnem obračunu za 5 odstotkov počasneje naraščali kot čisti dohodek. Celotni lanski prihodek je znašal 2,330 milijarde dinarjev. »To pa dovolj jasno kaže, da so zastavljeni cilji po reorganizaciji Emonda v ustanovitev enovite delovne organizacije Iso,« je

dejal direktor Alojz Kračun, »tudi doseženi — to je boljše poslovanje v smislu materialnih stroškov in uspešna organizacija notranjih služb brez dodatnega povečevanja števila zaposlenih. Bistvo te reorganizacije je tudi v tem, da ima Iso sedaj organiziran sektor komercialne, ki rezultira iz količine in kvalitete pridobljenega dela.«

Značilnost Isovega poslovanja je tudi v tem, da so v programu elektrotermije dosegli že tudi prve tržne in razvojne uspehe. Program mrežno frekvenčnih agregatov (lončnih in kanalskih) je popolnoma osvojen. Skupaj z Institutom Jožef Stefan in Železarno Štore je Iso uspelo osvojiti srednjefrekvenčne statične tirsorske pretvornike do moči 800

Oprema že prihaja

Iso je lani zaključil 80 odstotkov svoje investicije v velikosti 2860 kvadratnih metrov proizvodnih površin in pogodbeno zaključil novo tehnologijo elektrostatske lakirnice. Letos pa v glavnem nadaljuje z obrtniški deli. Elektroinstalacijska dela bo opravil sam, medtem ko bo druge instalacije montiral mariborska Montaža.

Namen investicije je v ome-njeni novi lakirnici, pa v proizvodni hali za montažo srednje-napetostnih postrojen in elektroindustrijskih peči. Polovico prostora v obstoječi elektro delavnici pa bodo namenili za proizvodnjo in montažo nizkonapetostnih stikal, ki je rezultat skupnega osvajanja z Elektromontažo Ohrid.

Novo opremo, ki je potrebna za montažno halo, je Iso v manjšem delu že nabavil, v glavnem pa jo bo nabavil letos. Oprema je vsa domača. Doslej pogodbeno zaključena oprema stane 153 milijonov dinarjev. Ostala najpotrebnejša oprema pa bo stala približno še 60 milijonov dinarjev brez elektrostatičnosti v lakirnici, ki pa je uvožena.

Maja letos namerava Iso začeti s selitvijo in s tehnološkim urejanjem proizvodnje.

Za prihodnje sta v Iso zastavljena dva nova programa — to je projektiranje in izdelava vseh vrst peči za potrebe livarstva in kovaštva (elektroindustrijsko segravanje) in avtomatsko nizkonapetostnega stikala od 250 do 3150 amperov, ki sta za to delovno organizacijo odločilnega pomena. Pri tem gre v bistvu za spoznanje, da je potrebno vložiti več strokovnega in proizvodnega znanja v enoto proizvoda, pa predvsem bistveno drugačen položaj na tržišču.

M. P.

kilovatov in do frekvence 4000 hercov. Prvi tovrstni agregat je poizkusno postavljen v obratovanje decembra 1986. S tem je v bistvu osvojena prva in druga faza zastavljenega razvoja v programu elektroindukcijskih peči za livarstvo. Program bodo v Iso nadaljevali v smeri osvojitve peči za kovaštvo, ki se uporabljajo za kontinuirano induktivno segrevanje gredic.

Iso je lani sprejel novi Samoupravni sporazum o pridobivanju in razporejanju sredstev za osebne dohodke, ki vsebuje poleg znanih elementov po sodobi metodologiji še dodatne elemente nagrajevanja za proizvodne delavce na osnovi rezultatov dela — ugotavljenega trimesečno in dodatnega stimuliranja na osnovi povečane možnosti doseganja presežka norme. Oba kazalca prineseta lahko proizvodnim delavcem skupaj 15 odstotkov dodatnega osebnega dohodka na osnovi rezultatov dela.

Kriteriji za ugotavljanje uspešnosti dela režijskih delavcev pa so ostreje naravnani na poslovni uspeh — ugotovljen trimesečno. Osebni dohodek v režijskih službah lahko variira do plus 40 odstotkov oziroma minus 10 odstotkov.

»Smatramo«, pravi direktor Alojz Kračun, »da smo se z doseženim načinom nagrajevanja približali večji zainteresiranosti vseh zaposlenih za dosežene poslovne uspehe.«

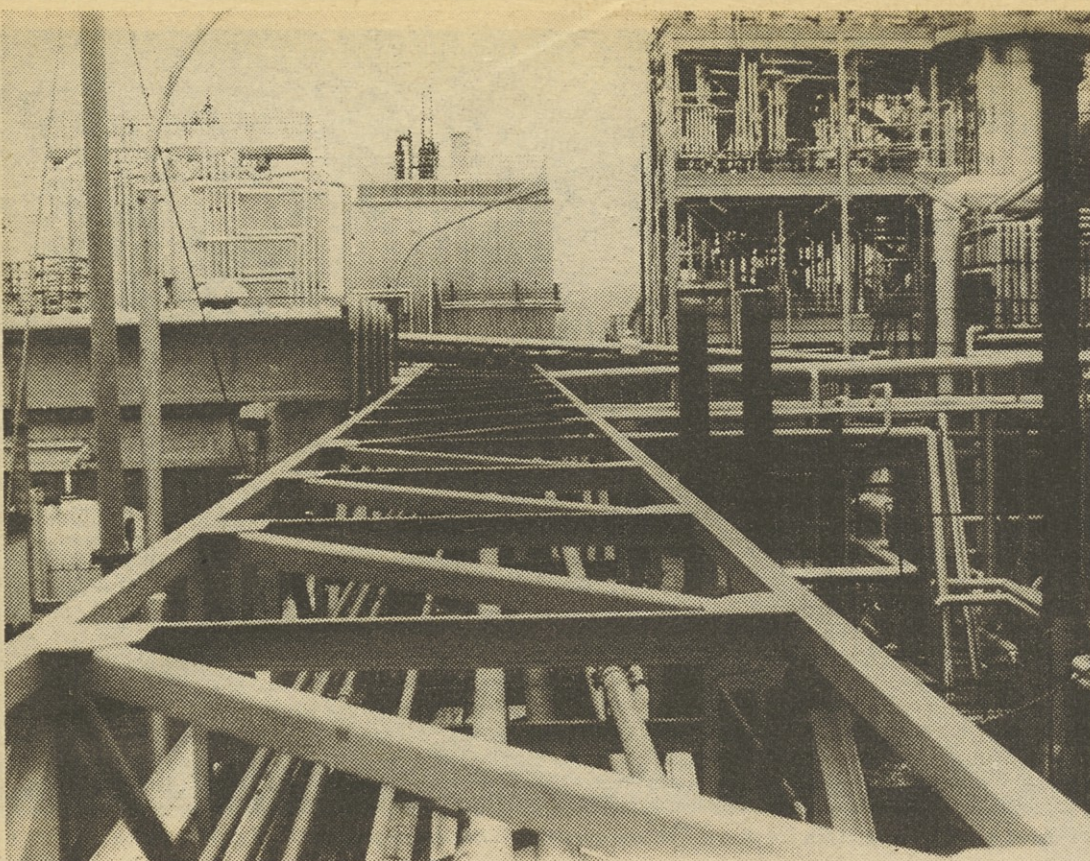
Osebni dohodki v Iso so bili lani v primerjavi z letom 1985 za 254,2 odstotka večji, glede na plan pa za 127 odstotkov večji (podatek za 9 mesecev).

Načrtovanega izvoza v višini 10 odstotkov od planiranega prihodka pa Iso ni dosegel zaradi upadanja dela v Iraku. Gledano absolutno pa je lanski izvoz finančno za 540 odstotkov večji kot v letu 1985.

M. P.

Fakturirana realizacija v letu 1986

		Plan v 000 din			Izvršitev			Indeks izvršitve			
TOZD		letni	12 mes	december	december	12 mes.86	12 mes.85	let.pl	pl.12	mpl	dec.86/85
1.	OV	5911765	5911765	625593	784164972	6484837734	3134070246	110	110	125	207
2.	KM	3000000	3000000	231189	580245571	3221689356	1329578699	107	107	251	242
3.	MK	2949930	2949930	320886	373938110	3135352001	1262842246	106	106	117	248
4.	PMI	7874500	7874500	939000	887442904	7955322923	4095165767	101	101	95	194
4.1.	MM	5644000	5644000	679000	599330797	5824746513	3049719310	103	103	88	191
4.2.	IB	253700	253700	22000	26514626	264685611	108034544	104	104	121	245
4.3.	PROJ	273800	273800	33000	34756008	239844839	120329551	88	88	105	199
4.4.	EKO	1703000	1703000	205000	226841473	1626045960	817082362	95	95	111	199
5.	EM	3890000	3890000	369000	626646595	6381123404	2234570447	164	164	170	286
	brez izvoza	3640000	3640000	345000	559976924	5930210170	1965161268	163	163	162	302
6.	DVIG	2159796	2159796	292011	255390848	1788094473	1093934307	83	83	87	163
7.	TEN	2799000	2799000	342294	394806355	2569498464	1337551192	92	92	115	192
8.	TELKOM	2270000	2270000	260000	370447173	2426967767	1255167121	107	107	142	193
9.	ISO	1595000	1595000	130000	235526984	2328363533	842662123	146	146	181	276
10.	KLIMAT	4430000	4430000	465000	500686818	4458266507	2062691949	101	101	108	216
11.	TIO	2911000	2911000	349320	339333318	3073860112	1539276464	106	106	97	200
12.	PANONIJA	6260712	6260712	497987	810601545	6736316636	3059969144	108	108	163	220
12.5.	BLISK	1980003	1980003	229253	209121968	1666576080	946351463	84	84	91	176
12.6.	KMP	4280709	4280709	268734	601479577	5069740556	2113617681	118	118	224	240
13.	IKO	11800000	11800000	1148100	806016061	14182493728	6794937141	120	120	70	209
13.7.	AVTOMATIKA	4300000	4300000	464400	259668626	4892212809	2444035463	114	114	56	200
13.8.	ČRPALKE	3500000	3500000	311500	220168659	4508665818	1956250770	129	129	71	230
13.9.	ITAK	1800000	1800000	176400	131463177	2219345963	1075257007	123	123	75	206
13.10.	SKIP	2200000	2200000	195800	194715599	2562269138	1319393901	116	116	99	194
14.	LIVAR	8511950	8511950	753000	975744186	8948360443	4736577623	105	105	130	189
14.11	LSNL	4730000	4730000	450000	551890387	4907665274	2628955661	104	104	123	187
14.12.	TA	1633000	1633000	125000	148184962	1822282581	950490517	112	112	119	192
14.13.	VIPO	738950	738950	48000	184904170	1035631061	361302188	140	140	385	287
14.14.	LBK	1410000	1410000	130000	90764667	1182781527	795829257	84	84	70	149
15.	KLIMA	8140365	8140365	806519	746468540	8613690635	3285871979	106	106	93	262
15.15.	IP	5288399	5288399	531537	464274806	5529991303	2284381768	105	105	87	242
15.16.	MP	2851966	2851966	274982	282193734	3083699332	1001490211	108	108	103	308
16.	IZIP	4335400	4335400	452300	871371322	4581356096	2093984920	106	106	193	219
16.17.	INŽ	611200	611200	53100	139982313	665186890	219358673	109	109	264	303
16.18.	MARK	636600	636600	55300	65766629	710348696	254119554	112	112	119	280
16.19.	PB	792000	792000	81300	210131960	985435033	371561051	124	124	258	265
16.20.	TEHNOM	1049000	1049000	106000	181221997	876028143	544384112	84	84	171	161
16.21.	ALCH	1120000	1120000	145600	263072997	1217895398	633721744	109	109	181	192
16.22.	IC	126600	126600	11000	11195426	126461936	70839786	100	100	102	179
-	CK	206320	206320	17820	29062895	259204228	139366336	126	126	163	186
-	SD	32554	32554	2754	3918109	37616728	16129934	116	116	142	233
-	PD	73752	73752	1052	89477	121938512	39341194	165	165	9	310
IMP		79152044	79152044	8003825	9591901783	87304353280	40353688832	110	110	120	216

Pogled na Iplasov energetski most.

Zahtevno delo v Iplasu

Monterji koprške Montaže in ljubljanskega Elektromonterja delajo na gradbišču Iplasa v Bivju pri Koprju, kjer bodo opravili dela na novi kotlarni. Montaža pa bo v tej tovarni montirala tudi vse cevovodne sisteme za povezavo kotlarne na obstoječi sistem v tozdu AFK. Iplas je tovarna kemičnih proizvodov. Njen proizvod AFK služi za predelavo plastičnih mas, lepil, topil in barv. Tovarna je bila zgrajena po licenci in z denarno pomočjo zahodno-nemške firme Basf.

Kotlarna lahko daje vsako uro 2 krat 10 ton nasičene pare s tlakom 21 barov in z 250 stopinjami Celzija. To paro uporabljajo za ogrevanje tehnoloških postrojev pri zagonu in pri eventualnih izpadih iz obratovanja, medtem ko se med rednim obratovanjem vsi potrošniki napajajo z viški pare, ki nastaja pri eksotermih procesih proizvodnje AFK (anhidrid ftalne kisline). Skupna proizvodnja pare v tehnološkem procesu je približno 25 ton na uro na različnih tlačnih nivojih. Na tem objektu bodo Montažini monterji montirali vse cevovodne sisteme in opremo kotlarne, ki jo je dobavil celjski Emo.

Elektromonter bo na tem gradbišču opravil vsa elektroinstalacijska dela — to je montiral razsvetlavo, vse jakotočne instalacije, telefonijo, instalacije za požarno zaščito, črpališča goriva in strelovodne naprave.

Vrednost celotne investicije znaša z opremo vred 700 milijonov dinarjev. Od tega je vrednost Montažinih del 130 milijonov dinarjev. Elektromonterjevih pa okoli 30 milijonov dinarjev.

Projektno dokumentacijo za gradnjo je v celoti izdelal Inženirski biro Ljubljana. Koprski Stavbenik bo opravil potrebna

dela. Nadzoruje pa gradnjo investitor sam.

Odgovorni vodja del koprške Montaže je Boris Legiša, iz Elektromonterja pa Darko Viler. Glavni vodilni monter iz Montaže je Jože Lovrečič, iz Elektromonterja pa Ivan Škarja.

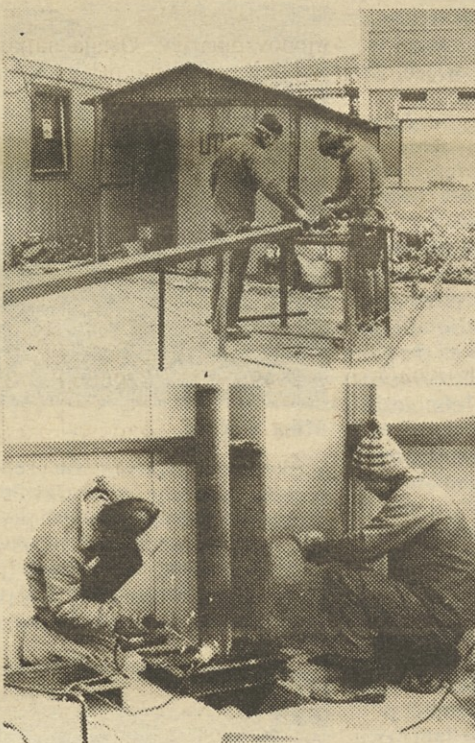
Od Montaže je na objektu povprečno 24 monterjev, ki so jih morali združiti iz več skupin. V glavnem so to monterji centralne kurjave, nekaj pa je vodovodarjev in kleparjev. Iz Elektromonterja je na gradbišču povprečno 8 monterjev. Na gradbišču so monterji začeli delati 15. oktobra lani, dela pa bi morali zaključiti marca letos.

Povejmo še nekaj o delu naših monterjev, pa o težavah, ki jih imajo pri svojem delu na tem gradbišču.

Kot je povedal Montažin odgovorni vodja del Boris Legiša potekajo cevovodi zunaj kotlarne na energetskem mostu, zato delajo naši monterji v glavnem na višini okoli šest metrov. Delajo tudi v nevarnih območjih, kot je na primer črpališče ortoksilena in goriva, kjer je velika nevarnost eksplozije in požara. Zato morajo monterji strogo upoštevati varnostne predpise in posebna navodila investitorju. Ob neugodnem vremenu — to je ob nizkem zračnem pritisku in

ko pretakajo anhidrid ftalne kisline v avtocisterne, morajo monterji večkrat prekiniti dela, ki so zunaj kotlarne, ker s hlapi nasičen zrak neugodno vpliva na dihalne organe.

Delo na tem objektu je zelo zahtevno zaradi delovnih pogojev, kajti objekt se gradi na lokaciji, kjer hkrati poteka tehnološki proces. Od izvajalca se zahteva visoka strokovnost, saj morajo biti vsi zvari cevovodov rentgenizirani. Vsi dosedanja rezultati rentgeniziranih zvarov pa so pozitivni.

V Panoniji niso zadovoljni, da jim število inovacij upada

2.000 din za predlog

Čeprav je imela Panonija v prejšnjih letih precej inovativnih predlogov, pa je v zadnjem času Panonijino inovativno delo stagniralo.

Septembra lani je Inovacijska komisija obravnavala dve starejši inovaciji delavcev Dezidera Sarke in Stanka Vlaja. Delavski svet pa je novembra za njune inovativne predloge določil enkratno nagrado v višini 2.000 dinarjev. Predlog Dezidera Sarke je bil za Panonijo koristen, zato ga je Inovacijska komisija uvrstila med tehnične izboljšave.

Lani pa je delavec Janez Ščap dal inovacijski komisiji dva predloga. Oba je komisija uvrstila med koristne predloge in predlagala za vsakega po 2.000 dinarjev nagrade. Njegov prvi predlog je, naj se rezervoar nahrbtnne škropilnice moflora 1 izdela iz aluminijaste pločevine. Tako bo škropilnica lažja in cenejša. Aluminij je namreč skoraj trikrat lažji od bakra, iz katerega je sedanja škropilnica.

Pri drugem koristnem pred-

logu pa gre za spremembo pri hladilni kadi: da bi zamenjali bakreno hladilno spiralo z aluminijasto, saj je aluminijasta cev lažja kot bakrena in tudi cenejša.

Noben od Ščapovih koristnih predlogov se še ne uporablja v proizvodnji, saj je prej potrebno izdelati vzorčne izdelke in jih preizkusiti.

Da bi v Panoniji pospešili inovativno dejavnost, so na zboru Inovacijske komisije obravnavali vse predloge in naloge, ki so jih dobili od občinskega odbora za množično inventivno dejavnost.

V Panoniji so obesili plakate za pospeševanje inovativne dejavnosti, zabožke za zbiranje predlogov na najvidnejših mestih v obeh tozidih (pri vratarju, vходу v proizvodnjo, v jedilnici itd.).

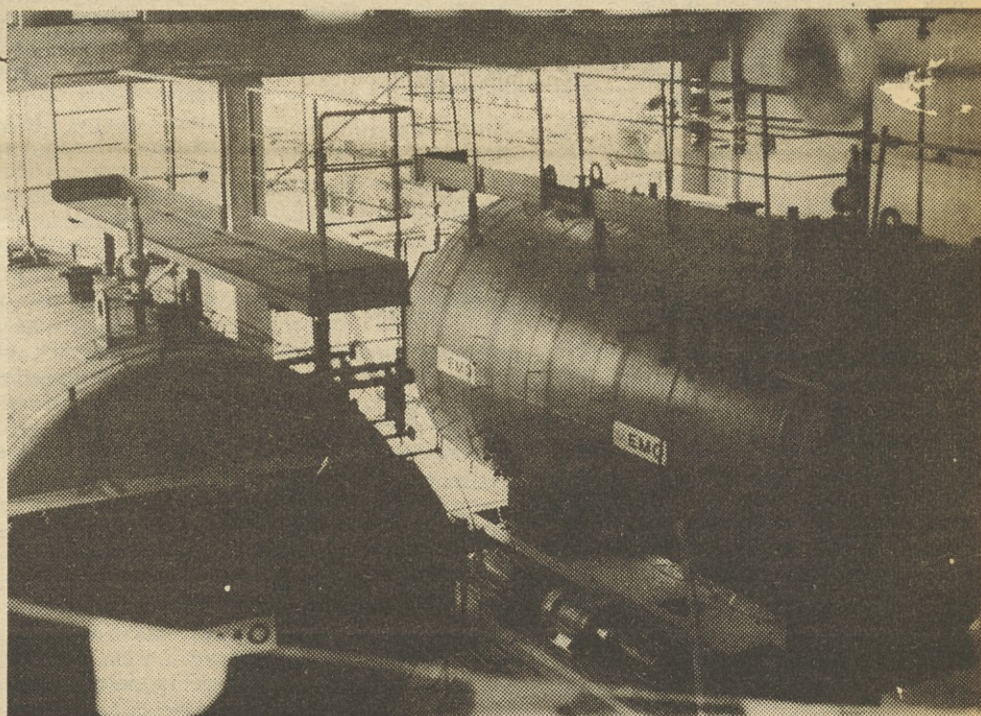
Ob pospešitvi množične inventivne dejavnosti je podprl tudi delavski svet DO Panonije in je opredeljen v IMP-jevem samoupravnem sporazumu, ki ga bo potrebno v prihodnje dopolniti in uskladiti s sozdovimi samoupravnimi akti.

V času slabega vremena, ki je trajalo kakšen teden, so se monterji umaknili z gradbišča in porabili dopust ali pa so kompenzirali nadure.

Legiša je tudi povedal, da obe IMP-jevi delovni organizaciji dobro sodelujeta z investitorjem, posebno veliko dobrih delovnih stikov imajo z investitorjevimi predstavniki — inž. Radom Slapernikom, inž. Robertom Primožičem in drugimi.

MARIJA PRIMC

Povejte svoje mnenje!
Dopisujte v Glasnik!

Z Iplasovega gradbišča. Zgoraj montaža kotlov.

IMP-jev izvoz v letu 1986

Adaptacija in razširitev sečoveljskega letališča

Imeli bodo tudi toplotno črpalko

Monterji iz Montaže Koper in iz Elektromonterja delajo na obalnem območju tudi na gradbišču Mednarodnega športno turističnega letališča Sečovelje, kjer gre za adaptacijo in razširitev letališke stavbe. Tu bo Montaža montirala vse strojne instalacije — to je konvektorsko ogrevanje in hlajenje, vodovodne instalacije in prezračevanje. Elektromonter pa bo montiral električne instalacije.

Pomembna pridobitev te investicije sta toplotni črpalki na sistem zrak—voda, ki ju je izdelal splitski Termofriz.

Lucijan Sabadin, vodilni monter za centralno kurjavo iz Montaže Koper je povedal, da je to prvo gradbišče na obali, ki bo imelo celoten računalniški sistem za vodenje letališč.

Investitor gradnje je Turistična organizacija Porotorož tozid Casino.

Glavni izvajalec gradbenih del je SCT. Nadzor nad strojnimi in elektroinstalacijami opravlja Marjan Pregelj in Emil Lorenci iz IMP-jevega Projektivnega biroja iz Kopa.

Odgovorni vodja del iz Elektromonterja je Darko Viler, iz

Montaže Koper pa Boris Legiša. Vodilni monter za centralno kurjavo iz Montaže je Lucijan Sabadin, za vodovod Viktor Klodič, za prezračevanje pa Zdravko Čibej. Vodilni monter za elektroinstalacije pa Franc Erjavec iz Elektromonterja.

Na gradbišču je bilo povprečno 12 Montažinih monterjev, iz Elektromonterja pa 5.

»Ker je gradbišče odprto, smo morali, ko je bilo hladno vreme in močna burja, z delom prenehati,« je povedal Boris Legiša. Monterji pa so tedaj porabili dopust ali pa kompenzirali nadure. Zamujeno pa bomo morali nadoknaditi, saj investitor zahteva strogo upoštevanje roka zaključka gradnje. »

M. P.

TOZD	Izvoz				Izvoz storitev				Blagovni izvoz				Izvoz skupaj				Izvoza v	
	let. plan neto	decem. 1	12 mes. 2	% izv.	letni plan	decem. 3	12 mes. 4	% izv.	letni plan	decem. 5	12 mes. 6	% izv.	letni plan	decem. 7	12 mes. 8	% izv.	12 mes. 9	12 mes. 10
OV	17.300	32.214	74.288	429	13.000	99.390	179.005	1377	30.300	131.604	253.293	836	3,90	0,51				
KM	9.173	1.253	5.922	65	18.500	140.180	152.587	825	27.673	141.434	158.509	573	4,92	0,92				
MK	21.900	196	4.236	19	20.000	-	4.177	21	41.900	196	8.414	20	0,26	1,42				
MM	20.000	8.105	31.919	160	80.000	1.067	118.805	149	100.000	9.172	150.724	151	2,58	1,77				
IB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PROJ	51.200	663	2.383	5	-	-	-	-	51.200	663	2.383	5	0,99	18,69				
EKO	8.127	2.286	16.216	200	3.000	-	161	5	11.127	1.286	16.377	147	1,00	0,65				
EM	70.000	30.024	58.869	84	250.000	25.967	130.087	52	320.000	55.992	188.956	59	2,96	8,23				
DVIG	1.347	358	2.869	213	14.821	4.324	16.247	109	16.168	4.682	19.116	118	1,06	0,75				
TEN	-	181	567	-	380.000	-	13.091	3	380.000	181	13.659	3	0,53	13,58				
TELEKOM	-	-	432	-	470.000	71.049	387.821	83	470.000	71.049	388.252	83	15,99	20,70				
ISO	800	-	-	-	35.000	29.476	76.562	219	35.800	29.476	76.562	214	3,28	2,24				
KLIMAT	-	-	282	-	984.000	1.079	139.246	14	984.000	1.079	139.528	14	3,12	22,21				
TIO	-	-	-	-	405.000	3.458	436.032	108	405.000	3.458	436.032	108	14,18	13,91				
BLISK	30.000	764	2.895	10	-	-	1.769	-	30.000	764	4.664	16	0,27	1,52				
KMP	-	-	-	-	754.121	15.703	1.103.245	146	754.121	15.703	1.103.245	146	21,76	17,62				
AVT	-	-	-	-	150.000	8.173	108.265	72	150.000	8.173	108.265	72	1,27	3,48				
ČRP	-	-	-	-	105.000	-	52.158	50	105.000	-	52.158	50	1,15	3,00				
ITAK	-	-	-	-	20.000	-	9.858	49	20.000	-	9.858	49	0,44	1,11				
SKIP	-	-	-	-	33.000	-	20.084	61	33.000	-	20.084	61	0,78	1,50				
LSNL	-	-	-	-	1.214.968	77.468	1.192.339	98	1.214.968	77.468	1.192.339	98	24,29	25,68				
TA	-	-	-	-	281.417	25.657	210.606	75	281.417	25.657	210.606	75	11,55	17,23				
VIPO	-	-	-	-	24.862	891	11.949	48	24.862	891	11.949	48	1,15	3,36				
LBK	-	-	-	-	770.000	38.771	557.279	72	770.000	38.771	557.279	72	47,11	54,60				
IP	-	-	-	-	792.646	7.336	800.977	101	792.646	7.336	800.977	101	14,48	14,99				
MP	-	1.281	3.767	-	778.296	633	778.296	98	778.296	633	778.296	98	24,96	27,29				
INŽ	365.000	138.004	408.463	112	-	1.040	52.914	-	365.000	139.044	461.376	126	69,36	59,72				
MARK	-	17.066	69.138	-	47.600	-	-	-	47.600	17.066	69.138	145	9,73	7,48				
PB	536.000	2.608	459.400	86	-	-	-	-	536.000	2.608	464.933	86	47,07	67,68				
THM	-	-	-	-	-	-	4.533	-	-	-	4.533	-	0,51	-				
ALCH	-	-	-	-	50.000	562	9.528	19	50.000	562	9.528	19	0,78	4,46				
IC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
DS DO	60.000	15.682	63.187	105	-	-	-	-	60.000	15.682	63.187	105	-	-				
DS SOZD	-	-	13.465	-	-	-	-	-	-	-	13.465	-	-	-				
IMP	1.190.874	250.687	1.218.873	102	7.695.231	550.960	6.555.316	85	8.886.078	801.647	7.774.188	88	8,90	11,23				

Dober glas seže v — Sovjetsko zvezo

Klima uspešno izvaža

Celjska Klima že dve leti uspešno izvaža v Sovjetsko zvezo opremo za tovarne mesnih izdelkov. V tem času so dobavili opremo za 60 takšnih objektov, ki so širom po Sovjetski zvezi. Lani so v Sovjetsko zvezo izvozili opremo v vrednosti 4,3 milijona klirinških dolarjev, kar je bilo približno 15 odstotkov Klimine realizacije. Že to zgovorno govori, kako obsežen posel je to. Tudi za letošnje leto so pripravili ponudbe in pričakujejo, da bodo pogodbo za prvi objekt podpisali v februarju.

V Klimi so tem sovjetskimi poslom, ki jih izvajajo v konzorciju z nekaterimi drugimi jugoslovanskimi podjetji, posvetili veliko pozornost. Kot je povedal Klimin glavni direktor inž. Lojze Zupanc, so vse dobave poslali v pogodbenih rokih, pa tudi na kvaliteto ni imel sovjetski naročnik doslej nobenih pripomb.

Prav zdaj se Klimovci pripravljajo na pomemben preizkus: Na testnem objektu bodo morali dokazati, da njihova oprema dosega predvideno učinkovitost. Objekt, ki ga je izbral sovjetski naročnik, je v Podoljsku, 120 kilometrov od Moskve. Ker je to testni objekt, so Klimovci na njem nadzirali montažo in sicer odgovorna projektantka inž. Zdravka Petru ter vodilna monterja Drago Šiško in Silvo Fedre. Dela so izvajali, kot tudi na vseh drugih tovrstnih objektih, sovjetski monterji.

Ze doslej pa so si Klimovci s tem delom pridobili v Sovjetski zvezi precejšen ugled. O tem priča tudi dejstvo, da so sovjetski novinarji zaprosili, če lahko naredijo reportažo o tej organizaciji, ki tako uspešno sodeluje pri gradnji sovjetskih preskrbovalnih centrov. To sta bila Aleksander Šakin z moskovske televizije in Pravdin novinar Valentin Šarov — oba dopisnika, ki za svoji hiši poročata iz Beograda.

Seveda so jih Klimovci rade volje povabili. Prišel je tudi snemalec, ki je posnel celo reportažo: od projektantov pri izdelavi projektov za mesno predelovalno industrijo in živinorejo, preko proizvodnje tovrstne opreme, pa do dveh objektov, ki ju je opremila Klima (Mesna industrija Celje in kunčji farmi

Sentjur). Izjavo je dal tudi Lojze Zupanc, ki sta ga novinarja poleg podatkov o firmi spraševal še, kako so zadovoljni s sodelovanjem s Sovjetsko zvezo in kakšne možnosti vidijo za morebitno razširitev. Klimin glavni direktor je povedal, da so s sodelovanjem zadovoljni, da pričakujejo tudi pogodbe v letošnjem letu in da so zainteresirani za sodelovanje pri objektih, ki jih gradi sovjetska industrija in kjer bi lahko Klima dobavljala tisto opremo, pri kateri jamči svetovno kakovost.

Moskovska televizija je reportažo objavila v osrednji večerni informativni oddaji »Vremja« 12. januarja, Pravda pa je članek objavila naslednji dan. O tem je poročalo tudi Delo. Prav ima inž. Lojze Zupanc, ko pravi: »To je za nas interesantno, saj je bila sovjetska javnost tako seznanjena z možnostmi IMP-ja in Klime.«

Vsekakor so takšne reportaže svojevrstno priznanje kolektivu. Res zelo redko se zgodi, da bi neko delo doživelo takšen odmev v tako oddaljeni deželi, saj je bilo vendarle predstavljeno kot zgled dobrega sodelovanja med sovjetskim in jugoslovanskim gospodarstvom. So si pa Klimovci to zaslužili, saj so zlasti na začetku vložili v izvedbo teh naročil res ogromno truda, znanja in iznajdljivosti. Seveda so se tako potrudili, ker so vedeli, da se jim utegnejo naporu obrestovati — in lepo je videti, da se je tako tudi zgodilo.

Kot smo že napisali, v Klimi trdno pričakujejo, da bodo tudi v letu 1987 izvažali v Sovjetsko zvezo. Hkrati pa inž. Zupanc

opozarja na treznost, saj se posli s Sovjetsko zvezo odvijajo v dokaj zapletenih razmerah, na kar vpliva zlasti dvoje:

1. Presežek jugoslovanske blagovne menjave s Sovjetsko zvezo, kar pomeni, da je možno posle skleniti, če so predvideni z meddržavnim sporazumom o vsakoletni blagovni menjavi.

2. Cene: Po meddržavnih sporazumih Sovjetska zveza dobavlja Jugoslaviji večje količine metalurških proizvodov, nafte in plina po svetovnih cenah — in zato zahtevajo, da tudi jugoslovanski proizvajalci izvažajo v SZ po cenah, kakršne priznava svetovni trg. To je pa težko, če vemo, da je svetovna cena pocinkane pločevine 1 marko, cena na jugoslovanskem trgu pa je preračunano, še enkrat višja, pravi Lojze Zupanc.

LOJZE JAVORNIK

Klimina Industrijska proizvodnja

Osem inovacij v lanskem letu

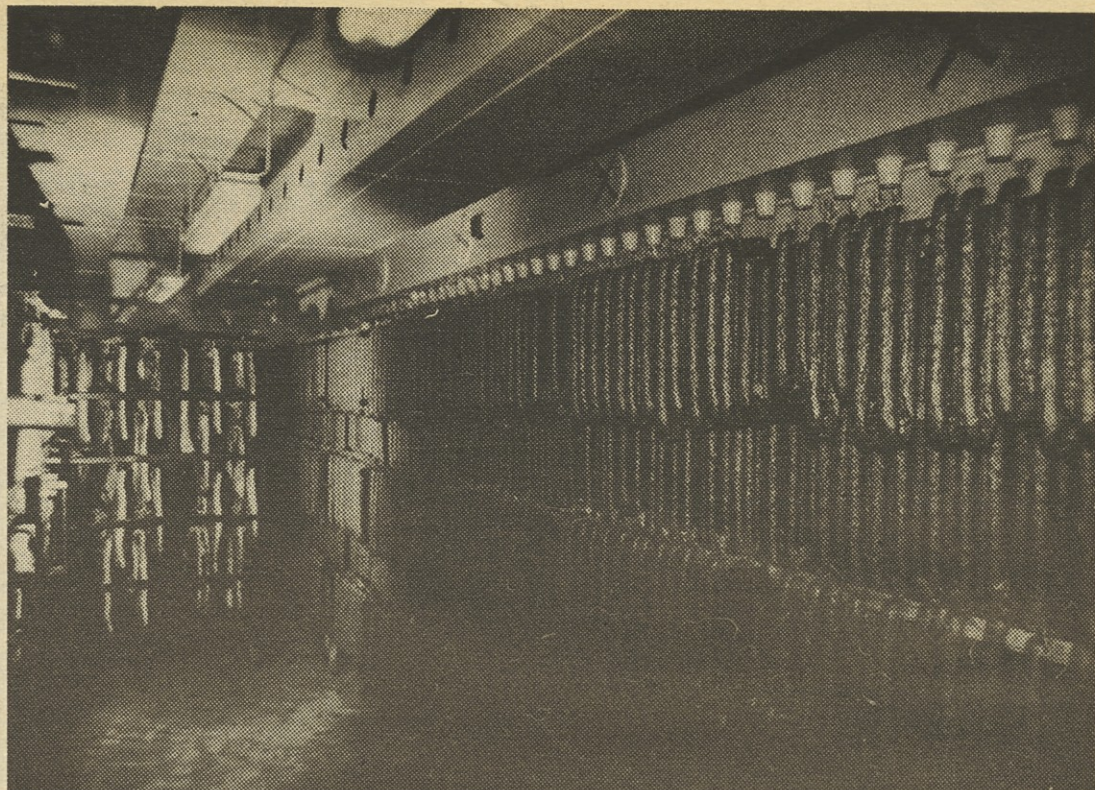
V Industrijski proizvodnji celjske Klime je bilo lani prijavljenih osem inovacij in koristnih predlogov. To je nekako povprečje v tej delovni organizaciji. Predsednik Komisije za inovacije in tehnične izboljšave v tem Kliminem tozdu Miha Močnik ima zvezek, v katerem so skrbno popisani vsi predlogi od leta 1978. Zadnji ima zaporedno številko 89 — in je prvi predlog iz letošnjega leta.

Osem predlogov za inovacije v enem tozdu za IMP-jeve razmere ni malo. Miha Močnik, ki pozna razmere v drugih delovnih organizacijah na štajerskem koncu, pa ve, da imajo marsikje mnogo več inovacij. Toda število prijavljenih inovacij je odvisno od raznih dejavnikov.

»Z velikim številom inovacij se lahko pohvalijo predvsem v tistih delovnih organizacijah, ki imajo dober informacijski sistem,« pravi Miha Močnik. »Upam si trditi, da imamo v Klimi kar precej neevidentiranih inovacij. Delavec v proizvodnji dobi tehnično informacijo, a se mu porodi boljša zamisel in jo uresniči, ne da bi jo evidentirali kot inovacijo. Na to vpliva tudi dejstvo, da je naša proizvodnja maloserijska. V Tamu ali drugih tovarnah, ki imajo velikoserijsko proizvodnjo, so vsi tehnološki postopki povsem dodelani. Vsako spremembo je treba evidentirati, drugače sploh ni možna.«

In ne nazadnje: vsi naši pravilniki o nagrajevanju inovacij favorizirajo velikoserijsko proizvodnjo, saj gradijo na prihrankih časa in materiala, ti pa so tem večji, v čim večjem številu se izdeluje določen izdelek.

No, če že govorimo o tem, povejmo, da so v Klimi lani tudi uredili pravilnik o inovacijah ter

Pogled v zorilnico mesnih izdelkov. Takšno opremo Klima uspešno izvaža v Sovjetsko zvezo.

še ni bila izračunana.

Kot v tem primeru imajo v Klimini Industrijski proizvodnji še nekaj primerov (lani 3 od osmih), da prijavljajo inovacije delavci iz razvoja, vodstva tozda ali tehničnih služb. Ali je to prav?

Miha Močnik je povedal, da komisija za inovacije in tehnične izboljšave najprej preverja, ali sodi določena inovacija v okvir delovnih nalog. V tozdu vsako leto sprejmejo program razvojnih nalog, ki je jasen. Kar je izva-

nagrade za inovacije v pravilnik o osebnih dohodkih, kot to zahteva zakon. Pri tem so izhajali iz usmeritev sozdovega Sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Najpomembnejša inovacija v

Miha Močnik.

lanskem letu je po mnenju predsednika komisije prezačevalac sanitarnih in drugih manjših prostorov, ki ga je zasnoval inž. Avgust Črepinšek. Ta izdelek je tozdz tudi oblikovno zaščiten, ni pa še ovrednoten in nagrada avtorju

janje tega programa, ne more biti nagrajeno kot inovacija. Če pa nekdo predlaga kaj novega in koristnega poleg načrtanega programa, pa tega ne kaže zavreči. Doslej zaradi takega pristopa niso imeli nobenih ugovorov.

Kaj pa nevoščljivost, o kateri ob nagradah inovatorjem tolikokrat govorimo? Miha Močnik pravi, da tega v svojem tozdu ne opaža. V delu komisije za inovacije sodeluje že od leta 1978 (najprej kot član, zdaj že drugo mandatno dobo kot predsednik), pa doslej še ni bilo primera, da tozdz delavski svet ne bi sprejel predlogov, ki jih pripravi komisija. Še več, nikoli ni ugovorov, celo vprašanje ne. »Res pa se zelo trudimo, da vsak predlog dobro pripravimo, jasno opišemo, kaj pomeni za tozdz in natančno izračunamo natančni učinek.« Zato Miha Močnik ugotavlja: »Prej bi rekel, da pri nas nagrade delujejo kot spodbuda. Namreč v obdobju po izplačilu se je pojavilo še nekaj novih predlogov.«

Ko govorimo o nagradah, ne smemo pozabiti, da je bil Miha Močnik lani eden od dobitnikov priznanja Inovator leta v občini Celje. To je bilo priznanje za izboljšavo na balansirnem stroju, ki je bila uresničena že leta 1984.

Nikakor pa ni Močnik edini Klimovec — dobitnik tega priznanja. Celjski inovatorji leta so bili med drugimi že Martin Stepišnik st., Erik Weissenbach, Avgust Črepinšek, skupina Norbert Vrhovec, Roman Götz in Marjan Žerjal ter Drago Velenšek. Tako je, ker komisija za inovacije redno pošilja prijave na vsakoletne razpise — in praviloma tudi uspejo. Na tak način dobivajo Klimini inovatorji potrditev tudi v družbeni skupnosti. L. J.

Misli ob štiridesetletnici

Naših štirideset let ima cilj — uspešno naprej. Kaj je zmaga? Delo in uspeh.

IMP, njegov razvoj, je naš skupni namen.

Kar štirideset let raste, ima zdrave korenine.

Kdor v IMP zaupa, svoje moči ceni.

Naša štiri desetletja, doba trnja in cvetja.

V IMP-ju sem, zato čutim z njim.

Jubilej ne pride sam, zaslužiti ga moramo!

Ni zadreg, če hočem delati.

Komur zaupanje, temu upanje.

Z delom potrjujemo 40 let IMP-ja.

Še je čas za 40 let uspehov.

Tehnomont uvaja nove izdelke

Elementi za regulacijo

Tehnomont sicer nima inovacij v pravem pomenu besede, ima pa nove izdelke, ki jih je lani osvojil in je za nekatere že tudi stekla proizvodnja. Po sistemu nakupa licence je lani začel proizvodnjo pralnih naprav za molžišča PAF-2.

Napravo so lani predstavili na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni, kjer so zanj prejeli Priznanje z zlato plaketo. Lani so jo razstavili na mariborskem sejmu »Mleko«. Dokončni preizkus in testiranje te naprave

pa so opravili na Kmetijskem poskusnem centru Jable pri Trzinu.

Poleg te naprave pa so razvili programator za avtomatsko vodenje pranja molžišč, pa dozirno črpalko za avtomatsko dodajanje pralnega sredstva in vakuumске ventile za regulacijo pranja. Vakuumski ventil so tudi prijavili pri Zveznem patentnem uradu.

Vsi ti izdelki so sestavni elementi pralne naprave.

V Tehnomontu so izdelali prvo serijo desetih pralnih naprav, ki so jih že prodali. Kupci so družbeni in zasebni pridelovalci mleka v Sloveniji.

Poleg tega je Tehnomont lani odkupil licenco za proizvodnjo vibracijskega nivojskega stikala za tekočine tip VNS-400, ki je namenjeno izključno prehrabeni industriji. Vgraditi ga je možno v poljubnem položaju v posode in cevovode. To stikalo je tudi idealno nadomestilo za prava stikala brez mehanskih delov, na občutljiva na turbulent-

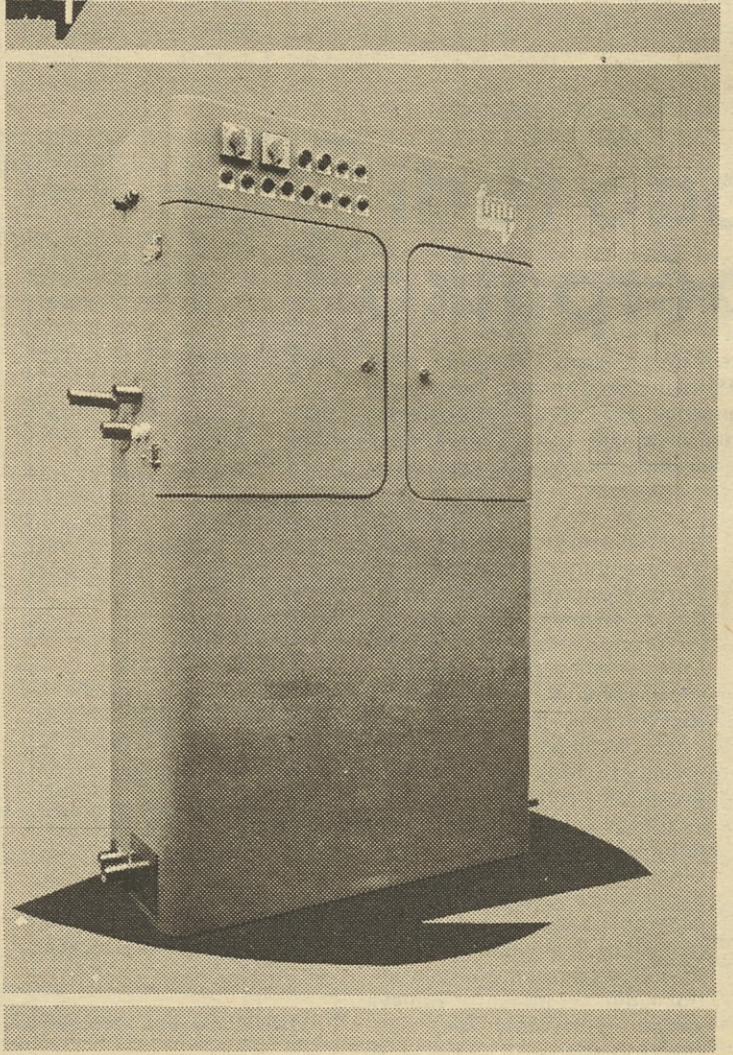
co, zračne mehurje, peno in naslago. Prvo serijo 200 stikal bodo predvidoma izdelali do letošnjega maja. Zanje se zanimajo predelovalci mleka, pivovarne, vinske kleti, proizvajalci sokov kot tudi petrokemija, kozmetika, farmacija, pa tudi proizvajalci posodne opreme za omenjeno industrijo.

Program razvoja in osvajanja novih izdelkov je opredeljen že v Tehnomontovem srednjoročnem planu za obdobje 1986 — 1990, kjer je poudarek na nudenju kompletnih tehnoloških proizvodnih celot v prehrabi in procesni industriji s poudarkom na avtomatizaciji in vodenju procesov.

Čedalje več kupcev zahteva poleg dobave in montaže opreme tudi garancijo za funkcionalnost in šolanje kadra, ki bo upravljal z omenjenimi tehnološkimi linijami.

»To nas sili«, je dejal Anton Strehovec, direktor Tehnomonta, »da sami razvijamo elemente, ki so potrebni za regulacijo in vodenje procesov oziroma odkupimo licenco za njihovo proizvodnjo.«

M. P.

Prospekt Tehnomontovega stroja za čiščenje molzne opreme.

Ni bilo res

Pozabljen kombi ni IMP-jev

Vilko Taks iz mariborske Montaze nam je poslal naslednji dopis:

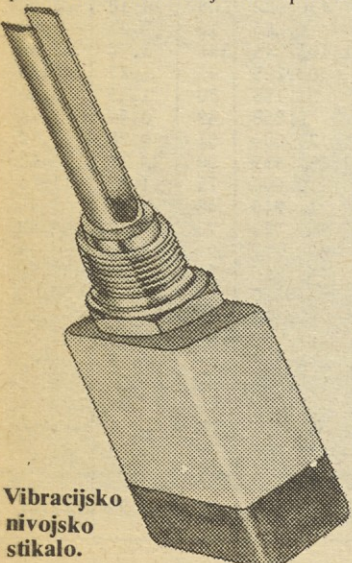
»V januarskem Glasniku 1987 je izpod peresa Veronike Goljarjeve v okvirjenem sestavku izšla njena pripomba o pozabljenem kombiju v Lajkovškem naselju na Viču, ki naj bi po njeni sodbi sodeč bil last IMP Maribor, ki je v tem času res izvajal instalacije v samopostrežni trgovini.

Kot vodja montaže IMP MM za ta objekt obveščam bralce IMP Glasnika, da naš tozdz avtomobila takšne vrste (kombi rdeče barve) v svojem avtoparku nima, in ga tako ni mogel tam parkirati.

Pridružujem pa se skrbi tov. Goljarjeve za naše premoženje.

Tudi Montažin vodja investicij, vzdrževanja in osnovnih sredstev Rajko Lisja nam je zatrdil, da v tem tozdu nikoli niso imeli rdečega kombija.

Ker ima kombi preizkusne tablice, tov. Lisja domneva, da sploh ni več IMP-jeva last. Skoraj gotovo ga je katera od naših organizacij odprodala in tako je na njem ostala IMP-jeva nalepka. Pravi lastnik pa je nekdo drug.

Vibracijsko nivojsko stikalo.

Telekomu so razvili novo generacijo hišnih govornih in bolnišničnih signalno komunikacijskih naprav

lažje vgrajevanje, boljše delovanje in lepša oblika

Letos bo Telekom začel proizvajati popolnoma prenovljen program hišnih govornih in bolnišničnih signalno komunikacijskih naprav. Že zunaj so te naprave manjše in lepše od dosedanjih, v notranjosti pa tudi skrivajo mnoge izboljšave.

Signalne naprave so klasični program. Bolnišnično signalizacijo so začeli v elektronsko signalno proizvajati kmalu po ustanovitvi in Rafael Zorko prav, ko meni, da je to ver-IMP-jev prvi serijski izdelek. Razveseljivo je, da so Telekomovci na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj pri proizvodnji izdelkov razvili novo generacijo naprav, ki jih bo lažje vgrajati in servisirati in bodo torej uporabniku jamčile zanesljivo delovanje. Poglejmo torej, kakšne novosti so pripravili v Telekomu!

Signalne govornilne naprave za večstanovanjske stavbe (blokovne stolpnice).

Ko pridemo pred blok, najprej vidimo pozivni tablo pri vhodnih vratih. Doslej so v Telekomu takšne tabloje izdelovali individualno za vsako stavbo po-

sebej. Da bi proizvodnjo poenostavili, so zdaj razvili tipске sestavljive pozivne tabloje. Da bi zadostili vsem potrebam, bodo izdelovali tabloje s po 2, 5, 8, 10 ali 12 tipkami. Takih tablojev je mogoče nanizati poljubno število, torej najbrž ne bo problemov sestaviti pravo kombinacijo za vsako stavbo. Zraven sodi še tablo z mikrofonom in zvočnikom, ki je enake velikosti.

Oblika je nova, mnogo lepša od dosedanje. Mislili pa so tudi na podrobnosti: Tako so poenostavili vlaganje lističev z imeni strank. Tipke na posameznem tabloju osvetljujejo dve žarnici, medtem ko je doslej imela vsaka tipka svojo.

Nato pridemo v stanovanje, kjer srečamo govornilni aparat s tipko za odpiranje vhodnih vrat. Ta aparat je mnogo manjši kot doslej, pomembneje pa je, da se vgrajuje v navadno 60 milimetrsko inštalatersko dozo. Inštalat-

terjem torej ne bo več potrebno iskati posebnih doz, v katere so vgrajevali prejšnji tip naprave. Novost pri priključku je tudi konektorska spojnica. Tako bo inštalater lahko napeljal žice in preizkusil priključke, nato pa počakal, da pleskarji in drugi obrtniki končajo svoje delo in samo še namestil napravo. Praktične izkušnje kažejo, da utegne biti to zelo koristno: stanovalci so pri vselitvi nemalokrat doživljali neprijetna presenečenja, ker so bile te naprave poškodovane ali celo manjkale, čeprav je inštalater svoje delo opravil v redu.

Ko obiskovalec pritisne na tipko spodaj pri vhodnih vratih, se v stanovanju oglasi večglasni elektronski gong. Prejšnje naprave niso imele gonga, a v Telekomu opažajo, da je ljudem ta glas všeč, pa so ga mnogi prigranjevali sami. Zdaj to ne bo več potrebno. Če pa bo obiskovalec pozvonil izpred stanovanja, se bo naprava oglasila z 800 hercnim brenčanjem. Ta dvojnost je pri tovrstnih napravah nujna, saj mora stanovalec vedeti, od kod kliče obiskovalec. Seveda ima naprava v stanovanju tudi zvočnik in mikrofona za pogovor z obiskovalcem pri vhodu, poleg tega pa še tipko za odpiranje vhodnih vrat. Samo po sebi se razume, da je sistem koncipiran tako, da nihče ne more prisluškovati pogovoru. Poleg naprave z zvočnikom in tipko bo Telekom izdelal tudi samo pozivnik. Takšnih pozivnikov je mogoče vgraditi poljubno število kjerkoli v stanovanju. To pride v poštev za večja stanovanja, kjer bi stanovalec lahko preslišal gong, ki je recimo, v veži.

Bistveni del tovrstnih naprav v večstanovanjskih hišah je centralni ojačevalnik. Tudi tega so v Telekomu skonstruirali povsem na novo. Sestavljen je iz več enot, ki so priključene s konektorji. To je izredno pomembno za servisiranje: V primeru okvare bo serviser samo poiskal pokvarjeno enoto, jo zamenjal z rezervno in naprava bo spet delovala. Ta centralna naprava je zdaj tudi precej manjša in oblikovana tako, da bo vgrajena v plastično ohišja, kakršna uporabljajo tudi za regulacijske naprave MTO, ki jih proizvaja tozdr Avtomatika. Ta standardizacija je seveda velika prednost za proizvodnjo.

Od vseh elementov hišnih govornilnih naprav torej ostaja nespremenjena le električna ključavnica, ki je slej ko prej standardna.

Hišne govornilne naprave za enodružinske hiše

Po obliki je ta naprava zelo podobna prej opisanim napravam za večstanovanjske stavbe.

Sestrski aparat Telekomovega bolnišničnega sistema SKN-S6. Ta sistem ima poleg svetlobne signalizacije tudi možnost interfonskih pogovorov med sestro in pacienti v sobah.

Stanovanjski aparat je nekoliko večji, saj te naprave nimajo centralnega ojačevalnika, pa je ojačevalnik skupaj s krmilnimi elementi vgrajen kar v stanovanjskem aparatu. Tudi ta se priključuje v standardno inštalatersko dozo. Naprava je skonstruirana tako, da zadošča dvožična povezava. To je zelo pomembno za starejše hiše. Če ima hiša zvonec pri vhodnih vratih, ima tudi dvožično povezavo, torej lahko brez problemov namestimo hišno govornilno napravo, ki poleg zvočenja omogoča še pogovor in daljinsko odpiranje vrat.

Signalno komunikacijske naprave za bolnišnice

V različnih zdravstvenih ustanovah so potrebe in način dela seveda različni, zato so v Telekomu razvili tri sisteme signalno komunikacijskih naprav. Pri tem so uporabili dolgoletne izkušnje, saj so s takšnimi napravami opremili že vrsto bolnišnic širom Jugoslavije. Tudi praktične izkušnje potrjujejo, da so na pravi poti: V mnogih bolnišnicah, kjer so projektanti predvideli uvozno opremo, so jo brez problemov zamenjali s Telekomovo. To je dokaz, da Telekomove naprave omogočajo vse funkcije, ki jih zagotavljajo najbolj znani svetovni proizvajalci.

Poglejmo, kakšne so te naprave!

Najpreprostejši sistem je SKN-ES (kar pomeni signalno komunikacijska naprava — elektronski sistem; že v najprepro-

stejšem sistemu so torej uporabili elektronske elemente, ki so seveda tudi v vseh zahtevnejših sistemih).

Sistem ES omogoča le ene vrste poziv. Na primer: Pacient s pritiskom na gumb vključi zvočni in svetlobni signal. Svetlobni signal na hodniku in pred vrati sobe usmerijo medicinsko sestro v prostor, od koder je prišel poziv. Take naprave zadoščajo za domove starejših občanov, zdravilišča in vse druge ustanove, kjer niso težji bolniki.

Več omogoča SKN-S6 (to je signalno-govorni sistem). Ime pove bistvo: Naprave imajo mikrofona in zvočnik, da se lahko pacient in medicinska sestra pogovorita.

Najzahtevnejši sistem je SKN-SS (sestrska signalizacija). Ta ima štiri različne vrste zvočnih signalov, tako da sestra že po zvočnem signalu ve kaj se dogaja: Ali jo bolnik kliče iz postelje, ali jo kliče iz WC-ja ali kopalnice, ali potrebuje sestra dodatno pomoč, ali pa jo kliče telefon. Pri telefonu še to: Naprava omogoča sestri, da sprejme pogovor v kateri koli od sob, kjer je mikro-zvočniška naprava. Poleg tega naprava omogoča poslušanje šestih programov (radia, televizij-ski, zvok, glasba). To je pomembno, ker lahko pacient uporablja slušno blazinico in ne moti drugih v sobi. Sistem lahko povežejo tudi z napravo za brezžično pozivanje.

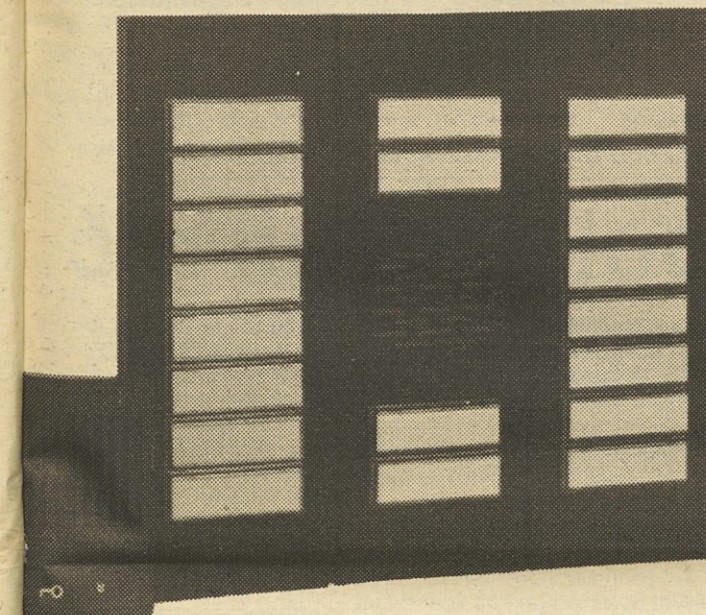
Zahtevnejši sistem je potreben le v tistih bolnišnicah, kjer imajo delo popolnoma centrali-

zirano. V Telekomu imajo tudi koncept takšne naprave, kjer bo zaradi mnogih funkcij potrebno uporabiti računalnik. Toda, kot pravi Rafael Zorko, so zelo redke bolnišnice, ki se odločajo za popolno centralizacijo komunikacij. Večina gradi svoje signalne in komunikacijske naprave po oddelkih, za kar povsem zadoščajo prej opisani sistemi.

Telekom je pri razvoju novih bolnišničnih signalno komunikacijskih naprav že zelo daleč, saj so jih začeli vgrajevati kar v starih ohišjih. Tako nove naprave že uporabljajo v bolnišnicah Pirota in Reka, vgrajujejo pa jih tudi v Murski Soboti, ljubljanski porodnišnici, Samboru in ljubljanski vojaški bolnišnici. Pri novi obliki še rešujejo zadnje probleme in Rafael Zorko je prepričan, da bo v drugi polovici letošnjega leta stekla redna proizvodnja.

Poudarimo še to, da so v Telekomu že pri koncipiranju vseh opisanih naprav upoštevali tudi izvozne zahteve: toliko pri funkcijah, zgradbi, kot pri obliki. Odločitve jugoslovanskih bolnišnic, ki brez oklevanja namesto projektirane uvozne signalizacije kupujejo Telekomovo, potrjujejo, da so pri funkcionalnosti povsem uspeli. In čeprav so tovrstne naprave šele komaj zagledale luč sveta, so tudi že zbudile interes nekaterih tujih firm. V Telekomu pripravljajo demonstracije za tuje partnerje in upajmo, da bomo kmalu lahko pisali o podpisanih pogodbah.

LOJZE JAVORNIK

Telekomova govornilna naprava za večstanovanjske stavbe: to stanovanjski aparat, desno sestavljivi pozivni tabloji

Komisija za družbeni standard in stanovanjske zadeve IMP DO Montaža Koper objavlja na podlagi določila 51. in 52. člena pravilnika o zadovoljevanju stanovanjskih potreb

NATEČAJ

za uveljavljanje pravic na osnovi meril za dodelitev stanovanjskih posojil po cit. pravilniku

Razpisujemo posojila iz sredstev sklada skupne porabe za koriščenje v letu 1987.

Podatki o masi razpoložljivih stanovanjskih sredstvih in možnosti koriščenja vezanih sredstev na banki bodo objavljeni na oglasnih deskah na sedežu DO v Kopru in sedežih enot v Izoli, Novi Gorici in Postojni in to takoj ob sprejetju zaključnega računa za leto 1986.

Delavci — kandidati, ki želijo uveljavljati svoje pravice v tem natečaju, morajo vložiti prijave v splošno kadrovski sektor DO Montaža Koper najkasneje 30 dni po tej objavi in to na posebnih obrazcih, ki jih dobijo na sedežu DO Montaža Koper in v enotah: Izola, Nova Gorica in Postojna.

Prijave morajo vsebovati:

1. Za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše: a) kupoprodajno pogodbo ali potrdilo o rezervaciji b) potrdilo o premoženjskem stanju (dobi se ga na občini stalnega bivašča) c) potrdilo o osebnem dohodku delavčevega zakonca za leto 1986 d) dokazilo o namenskem varčevanju.

2. Za gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja: a) gradbeno dovoljenje b) zemljiško-knjižni izpisek c) potrdilo o premoženjskem stanju d) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1986 e) dokazilo o namenskem varčevanju.

3. Za adaptacijo ali rekonstrukcijo hiše — stanovanja: a) gradbeno dovoljenje ali potrdilo o priglasitvi del b) dokazilo o lastništvu c) izjavo lastnika stanovanjske hiše ali stanovanja, da dovoli namerana dela, kadar delavec ni sam lastnik d) predračun izvedbe del e) potrdilo o premoženjskem stanju f) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1986 g) dokazilo o namenskem varčevanju, kadar gre za večja dela.

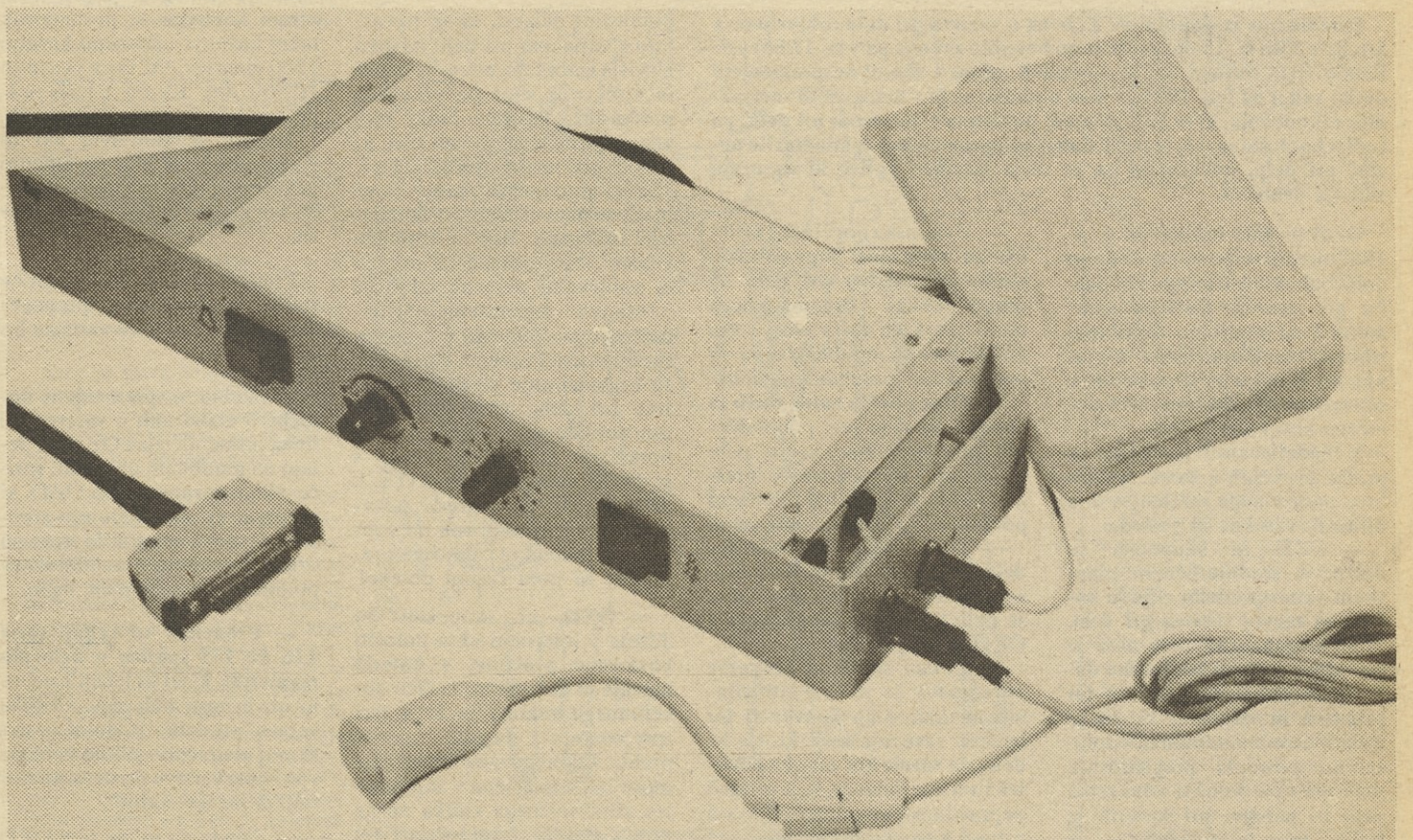
4. Za nakup stare stanovanjske hiše ali stanovanja: a) pogodbo o nakupu, overovljeno na sodišču z dokazilom o namenski uporabi kupnine za novo stanovanjsko enoto b) potrdilo o premoženjskem stanju c) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1986 d) dokazilo o namenskem varčevanju.

Natečaj se zaključuje 18. marca 1987. Prijave v tem roku sprejema splošno kadrovski sektor DO na posebnih obrazcih. Prijave se lahko vložijo tudi po pošti na naslov delovne organizacije v Kopru, Ulica 15. maja št. 21.

Udeleženci, ki ne bodo predložili zahtevanih dokazil, ne bodo upoštevani.

Ta natečaj se objavi v Glasniku IMP in na oglasnih deskah na sedežu DO in enotah: v Izoli, Novi Gorici in Postojni.

Predsednik komisije za stanov. zadeve in družb. standard
Lapajne Silvester, I.r.

Pacientov panel svetlobno klicne naprave za bolnišnice. S hruškastim stikalom lahko pacient pokliče sestro iz postelje, zraven pa ima tudi stikalo za prižiganje in ugašanje luči.

Sodelujte!

Prikaz našega razvoja

Odbor za obeležitev 40-letnice IMP-ja namerava ob praznovanju, ki bo novembra 1987, pripraviti tudi razstavo »IMP 40: včeraj — danes — jutri.« Zlasti pri zbiranju gradiva o naši preteklosti lahko mnogi pomagajo starejši člani kolektiva in upokojenci. Kaj bi radi imeli? Vse možno gradivo, ki osvetljuje preteklost IMP-ja in vseh podjetij, iz katerega je zrasel. To so lahko:

- Fotografije iz proizvodnje in gradbišč, pa tudi z raznih praznovanj, izletov, športnih srečanj in vseh drugih dogodkov, značilnih za naš razvoj.
- Različni dokumenti: morda stare načrte, proizvodna dokumentacija, razna priznanja za dobro opravljena dela in tudi prvi prospekti ter drugo propagandno gradivo.

- Drugo pisno gradivo: razni zapisniki ali morda izrezki iz časopisov, če so pisali o naših dosežkih. Morda so o nas pisali v tujih časopisih?

- Propagandno gradivo: prve značke, obeski za ključke, zastavice in podobno.

- Morda pa imate sami še kak drug predlog.

Če hranite kakršnokoli gradivo, ki bi ga lahko uporabili pri prikazu IMP-jeve preteklosti, se nam, prosimo, oglasite. Ne gre le za razstavo, mnogo tega gradiva potrebujemo tudi za naš časopis in za bilten, ki ga bo IMP izdal ob štiridesetletnici.

Za posebej zanimive izdelke bi se lahko, če se bodo lastniki strinjali, dogovorili o odkupu.

O razstavi »IMP včeraj — danes — jutri« pa še to: Odbor želi, da bi jo po proslavi v Cankarjevem domu postavili tudi v drugih IMP-jevih delovnih organizacijah, če bodo za to zainteresirane. In ne pozabite: namen razstave seveda ni le to, da bi IMP-jevci sami obujali spomine na poti, ki smo jo prehodili v štiridesetih letih razvoja, pač pa želimo s tem hkrati seznaniti tudi javnost, saj smo na svojem področju vodilna organizacija ne le v Sloveniji, pač pa v vsej Jugoslaviji.

Maja 1967 je izšla prva številka IMP Glasnika

Celo Krumpak ga je pohvalil

V letu, ko praznujemo 40-letnico IMP-ja, se moramo v uredništvu Glasnika spomniti še enega jubileja — pred dvajsetimi leti, natančneje maja 1967, je izšla prva številka IMP Glasnika. Zakaj je bilo ustanovljeno IMP-jevo glasilo, kako so ga ustvarjali v tistih časih in kateri sodelavci so bili zaslužni, da se je časnik uveljavil med člani kolektiva, bomo prikazali v nekaj prispevkih.

Začnimo s spomini takratnega sekretarja podjetja Edvina Stepančiča in šefa pravne službe dr. Gabriela Kržiča. Edvin Stepančič je bil tudi prvi glavni urednik IMP Glasnika.

Začel sem seveda s standardnim vprašanjem: Kdo je dal pobudo za ustanovitev glasila?

»Krumpak je dal to nalogo,« je bil kratek odgovor Edvina Stepančiča. Stanko Krumpak, dolgoletni direktor Toplovoda in nato IMP-ja, energični pobudnik mnogoterih aktivnosti, je bil torej »boter« tudi časopisu.

Seveda pa se ta ideja ni porodila brez tehtnih razlogov. »IMP — je postal tako velik, da stenčasi in podobne oblike informi-

deli niso,« se spominja tov. Stepančič.

To je lepo popisano tudi v uvodniku v prvi številki »Mozaik našega dela in življenja.« Glasnikov prvi odgovorni urednik Aleksander Perdan je napisal »Pričujoče rojstvo časnika naše delovne skupnosti naj pomeni prekretnico: časnik prevzema bistveno vlogo v obveščanju članov kolektiva, povečuje in utrjuje naj njihove medsebojne vezi, pri tem pa množični sestanki, stenci in razglasne deske ne bodo izgubili na svoji vrednosti v pri- zadevanjih za solidnejše in rednejše informiranje kolektiva. Ko je centralni delavski svet pred meseci sprejel sklep, da začnemo izdajati lastno glasilo, je imel za to tehtne razloge. Že vrsto let

večja gospodarska podjetja so svoja glasila takrat že imela.«

Ko je torej od glavnega direktorja dobil nalogo, naj pripravi vse potrebno, da bo tudi IMP izdajal svoj časopis, je šel najprej h kolegu v Gradis in Slovenija ceste ter vzel primerke njihovih glasil. V pravni službi pa so našli Aleksandra Perdana, ki je imel nekaj časnikarskih izkušenj in je kot odgovorni urednik z veliko vneme in spretnosti začel ustvarjati časopis.

»O časopisu vam bo on lahko povedal mnogo več kot jaz, saj je on zbiral vse gradivo in ga pripravljaj za objavo,« je priznal tov. Stepančič. In še to je povedal, da je gradivo za Glasnik večinoma nastajalo ponoči. Tipkala je Olga Hlebš-Avšič. »Marsikdaj sta delala cele noči.«

Urejanje časopisa je bilo namreč v začetku honorarno delo, se pravi, da ga je moral odgovorni urednik opravljati v prostem času — kot rečeno, običajno ponoči.

In kdo je prispeval članke? »Precej gradiva je dala planska služba — Frido Hočvar in zlasti Aleksander Remec. Lojze Kosi je vestno pripravljaj informacije iz računovodstva. Dobri sode-

lavci so bili kadroviki v obratih — zlasti Slavko Žagar in Miro Družmerič, pa Franc Lopatič, ki je pisal o izobraževanju in Franc Ciuha, ki je redno obravnaval varstvo pri delu,« se spominja Edvin Stepančič.

Tako so že kar na začetku naredili zelo kvaliteten in pester časopis, v katerem je res lahko vsak našel kaj zanimivega: od podatkov o poslovanju in delu organov upravljanja, do pogovorov, humorja in karikatur. Brez dvoma je bil IMP Glasnik med boljšimi glasili, ki so takrat izhajala. Začetna naklada je bila 2.400 izvodov. Do konca leta 1967 so izšle 4 številke.

»Ja,« se strinja Edvin Stepančič, »naš Krumpak, ki je bil sicer zelo kritičen, je časopis kar pohvalil.«

Tako se je torej rodil Glasnik — od vsega začetka z namenom, da bi IMP-jevce povezoval, da bi vključeval delavce v odločanje, da bi prispeval k boljšemu delu in samoupravljanju, pa da bi ponudil tudi nekaj razvedrila in zanimivosti. Mnogim, ki so za uresničitev teh ciljev prispevali svoj čas, znanje in energijo, gre zahvala, da je postal časopis ogledalo IMP-jevega razvoja in dosežkov.

LOJZE JAVORNIK

Ivan Pivac iz koprške Montaže je triindevetdesetkrat daroval kri

Tri in pol deci ali nič

V koprski Montaži, ki je lani dobila priznanje Občinskega odbora Rdečega križa občine Izola za največjo povprečno udeležbo delavcev na krvodajalskih akcijah v izolski občini, je zaposlen Ivan Pivac, referent za varstvo pri delu, ki je dal kri že 93-krat.

Ko sem ga na obisku v njegovi pisarni v izolskem obratu Montaže Koper vprašala, kaj ga je gnalo v tako velikodušno darovanje, je dejal:

»Ne vem, kaj je pravi vzrok, da sem postal krvodajalec. Počutil sem se zdravega, šofiram, ukvarjam se s športom — mislim, da je dolžnost vsakega zdravega državljana, občana, da vsaj enkrat do dvakrat letno da kri. Zaradi naraščajočega prometa je čedalje več nesreč, zato bolnišnice potrebujejo pri operacijah veliko krvi.

Jaz imam krvno skupino A. Sicer pa je vsaka skupina v določenem trenutku zelo pomembna.

Prvič sem dal kri — ne spominjam se točno kdaj — v ambulanti tozda Arigoni Delamaris

Izola. Na akcijo sem se sam prijavil. Pozneje sem tam dal kri še dvakrat ali trikrat.

Nekaj let kasneje je bila v Izoli zgrajena transfuzijska postaja. Ko je bil v njej prvi odvzem krvi, sem hotel biti prvi na vrsti. Vstal sem že zgodaj zjutraj, da sem bil prvi v ambulanti. Toda kri nisem dal prvi: Zakaj ne? Kot tretja je prišla v ambulantno tajnico Rdečega križa in prosila, da bi bila rada ona prva v spomin na očeta, ki je kot gradbeni delovodja umrl pri gradnji transfuzijske postaje. Zato imam jaz krvodajalsko izkaznico z zaporedno številko tri. Od tedaj sta napolnjeni že dve legitimaciji krvodajalca. Iz te, ki jo imam sedaj v roki — to je tretja, je razvidno, da sem dal kri dvaindevetdesetkrat.«

met posebnih predpisov. Potrebno je torej natančno določiti, v katerih zaprtih prostorih kajenje ni dovoljeno, sicer se bo štel, da ni nikjer dovoljeno.

Sankcija za kršitev je prekršek, zaradi katerega se posameznik takoj kaznuje z denarno kaznijo 2500 dinarjev, OZD pa s kaznijo 10.000 din. Kazen izterja inšpektor dela. Kajenje v prostorih, v katerih samoupravni akt o prepoveduje, bi bilo po mnenju nekaterih potrebno tudi opredeliti kot kršitev delovnih obveznosti.

Prepričani smo, da uskladitev stališč pri določanju »prepovedanih« prostorov nikakor ne bo lahka.

Delno so spremenjene določbe o elaboratih o varstvu pri delu, pisemenih izjav OZD, ki delajo na gradbenih objektih, sprejemanja dvignil največ prahu. Obravnavana obveznost mora biti usmerjena v zagotovitev zdravstvenega vidika ne pa npr. s stališča protipožarne ter protieksplozivne varnosti ipd., kar je bilo že do sedaj itak pred-

— Prenehali so veljati členi 116 do 119 zakona o delovnih razmerjih, ki so določali pravice in obveznosti delavcev z vidika varstva pri delu; cit. določila so s skoraj identično vsebino vnešena v zakon o varstvu pri delu, kamor tudi dejansko sodijo.

— Glede na to, da se v OZD uporablja vse več nevarnih snovi in da se mnogokrat ne ve, za

kakšne snovi gre, novela zakona predvideva obveznost vodenja evidence o teh snoveh. Z vodenjem takšne evidence je omogočena pridobitev informacije o tem, kakšne nevarne snovi se sploh uporabljajo in kje. Tako se bo olajšalo predhodno ukrepanje in ukrepanje v primeru nastalih posledic, tako na področju varstva pri delu, kakor tudi na področju človekovega okolja. Hkrati pa bo možno ugotavljati poreklo onesnaževanja okolja.

Bistveno so se zvišale kazni za kršitev zakona in sicer tako za pravno osebo (OZD oz. skupnost), kot tudi odgovornega posameznika. Tako znašajo kazni za gospodarske postopke v razponu od 40.000 do 5.000.000 din za OZD, za odgovorno osebo pa do 5000 do 250.000 din. Kazni za prekršek znašajo od 100.000 din do 1.000.000 din za pravno osebo ter od 2500 din do 100.000 din za odgovorno osebo pravne osebe.

STANE MAURI, dipl. pravnik

Kritizirate Glasnik?
Rajši napišite kak prispevek, da bo naš časopis pestrejši!

Vaša fotografija leta

Do 20. februarja še čakamo

Fotografije, do 20. februarja je še čas, da se udeležite na razstavi »Fotografije leta 1986«, ki ga je razpisal Odbor za obeležitev 40-letnice IMP-ja.

Do konca januarja so nam svoje fotografije poslali trije avtorji. Za začetek je spodbudno. Upamo, da se bo pridružil še kdo. Tema razstave: fotografija, ki je v lanskem letu najbolj uspela. Lahko je črno-bela, barvna, velika naj bo 9 krat 12 centimetrov ali več. Poslajte jo na naslov: SOZD IMP in Oddelk za obeležitev, Ljubljana 6, 61000 LJUBLJANA. Ne pozabite napisati sivega naslova, saj bo Odbor za obeležitev avtorje treh najboljših posnetkov nagradil po enim barvnim filmom, marčni številki Glasnika bomo najzanimivejše fotografije tudi objavili, zato pohvalite! Fotografije moramo imeti v Uredništvu do 20. februarja, da bomo lahko opravili izbor.

Gabriel Kržič in Edvin Stepančič: Skupaj smo prelistali prve številke našega Glasnika.

ranja niso več zadoščale za obveščanje celotnega kolektiva,« je rekel dr. Kržič.

Z združitvijo Toplovoda in Elektrosignala je nastalo močno podjetje, ki so se mu začele pridruževati še druge enote: do takrat idrijski Simplex in Agroservis v Ivančni gorici, kamor so preselili livarno. Že od prej sta bila tudi obrata v Mariboru in Kopru.

Torej ne le povečano število zaposlenih, tudi različne lokacije — in, seveda, monterji delajo na terenu. »Problem obveščanja je postajal vse večji, saj nekateri naši delavci Ljubljane sploh vi-

simo govorili o tem da obveščevnost v kolektivu ni takšna, kot bi morala biti, da naši delavci ne vedo vsega, kar bi morali vedeti o dogajanjih v podjetju in zunaj njega.«

Nasploh je bilo v šestdesetih letih ustanovljenih mnogo tovarniških časopisov v Sloveniji. Nekateri imajo sicer tudi daljšo tradicijo — zlasti v starejših tovarnah — večina pa jih je nastala prav v šestdesetih letih. V zgoraj omenjenem uvodniku je podatek, da je v Sloveniji v tistem času izhajalo okrog 180 časopisov delovnih kolektivov (danes izhaja okrog 600 različnih glasil). IMP ni bil ravno med prvimi, saj Edvin Stepančič pravi: »Vsa

Kaj prinašajo spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu pri delu?

Tudi omejitve kajenja

Spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu pri delu (objavljene v Ur. listu SRS št. 25/86, prečiščeno besedilo zakona pa v št. 47/86) prinašajo vrsto novosti, saj je dosedanj zakon v skoraj nespremenjeni obliki veljal od leta 1974. V tem obdobju se je v mnogočem spremenila zakonodaja, ki je bolj ali manj povezana z varstvom pri delu, pa tudi tehnološki razvoj je terjal določene spremembe; upada število nesreč pri delu, povečujejo pa se razni škodljivi vplivi, ki ogrožajo zdravje delavcev.

OZD so bile dolžne do 6. 1. 1987 urediti varstvo pri delu po določbah noveliranega zakona. Ne gre sicer za bistvene spremembe na področju določanja izhodišč samoupravnega urejanja, kljub temu pa je potrebno v samoupravnih aktih opraviti določene korekture.

V nadaljevanju je podan le prikaz bistvenih novosti, seveda brez podrobnega razčlenjevanja njihovih vzrokov in posledic.

— OZD in skupnosti so dolžne v srednjeročnem planskem aktu opredeliti cilje in naloge za razvoj varstva pri delu.

— V samoupravnem aktu je potrebno določiti konkretne delovne in pomožne prostore ter priprave in naprave, ki jih je treba v določenih rokih in z določenimi postopki pregledovati, prav tako pa določiti konkretna dela in naloge, pri katerih je treba uporabljati sredstva in opremo za osebno varnost pri delu.

— Zakonska novela širi kriterije za obveznost organiziranja službe za varstvo pri delu ali druge oblike organiziranega opravljanja teh del; v zvezi s tem mora pristojni republiški upravni organ izdati poseben pravilnik.

— Obseg del in nalog služb za varstvo pri delu (oz. pooblaščenih posameznikov, ki to delo opravljajo) je razširjen; v inter-nih aktih je potrebno delovno področje podrobno opredeliti.

— Določena je obveznost sodelovanja ustreznih služb oz. posameznikov z organi inšpekcije za delo ter organi upravljanja v OZD in skupnosti.

— Zakon smiselno povzema opredelitve že davno ratificiranih mednarodnih konvencij ter izrecno zavezuje inšpektorja za delo, da varuje kot zaupen podat-

polnjevati delavci, ki se ukvarjajo z varstvom pri delu (visoka ali višja izobrazba ustreznih smeri in strokovni izpit po posebnih predpisih); ta dela bodo tudi vnaprej lahko opravljali tisti, ki so ob uveljavitvi novele (6. 7. 1986) opravljali te naloge in so imeli strokovni izpit po dotedanjih predpisih. Kot pa smo obveščeni, bo izobrazbene pogoje in zahtevane delovne izkušnje (strokovno usposobljenost) natančneje razčlenjeval v kratkem spremenjeni Pravilnik o osnovah za organiziranje službe za varstvo pri delu ter o strokovni usposobljenosti delavcev, ki opravljajo strokovne naloge s področja varstva pri delu (Ur. l. SRS 15/75); mimogrede povedano, je trimesečni rok od uveljavitve zakona za izdajo cit. pravilnika že pred časom potekel.

— OZD in skupnosti so dolžne v internem aktu določiti konkretne prostore, v katerih kajenje ni dovoljeno; ta člen noveliranega zakona je že v fazi sprejemanja dvignil največ prahu. Obravnavana obveznost mora biti usmerjena v zagotovitev zdravstvenega vidika ne pa npr. s stališča protipožarne ter protieksplozivne varnosti ipd., kar je bilo že do sedaj itak pred-

MARIJA PR

etošnja zima je nenavadno ostra

Udarniški spopadi s snegom

Visok sneg, s katerim nas je letos obdarila radodarna zima, ni obremenil komunalcev, pač pa je tudi organizacijam združenega dela nakopal obilo dela, ki ga je bilo potrebno opraviti v čim krajšem času, da ni prišlo do zapletov v proizvodnji in drugod. Poleg dela pa je obilica snega povzročila tudi nekaj škod.

Povprašali smo v naših ozidih na območju Ulice Jožeta Jame, na območju Vojkove, pa v Skipu, kako so spoprijeli z odstranjevanjem snega.

Za območje Ulice Jožeta Jame, ki so Izkovi tozdi Itak, Avtomatika, Ppalke, nam je povedal Gojko Ušenič, vodja Izkove kadrovske službe, da proizvodnja zaradi snega ni trla nobene škode. Takoj po zapadnem snegu, to je 15. januarja se je v tu sestel štab civilne zaštite, kjer so dogovorili, naj vsak tozdo določi po et delavcev predvsem za čiščenje tega s streh. Komunikacijske poti so sproti čistili že od 12. januarja dni in tudi ponoči. Za to delo so delavci dežurali. Sneg je čistilo tudi gradbeno podjetje Bežigrad, s katerim ima Iko v ta namen sklenjeno pogodbo.

Priznanja Panonijinih športnikom

Tretji na občinskih sindikalnih igrah

Tudi v letu 1986 so Panonijine športnice in športniki uspešno nastopili na delavskih športnih igrah, ki jih vodi odbor za šport in rekreacijo pri Občinskem svetu zveze sindikatov Murska Sobota. V skupnem številu so dosegli tretje mesto.

Visoko mesto pri skupni uvrstitvi je posledica dobrih uvrstitev v posameznih disciplinah. V nogometu je sodelovalo pri članih ekip; tekmovali so na kegšču v Ljutomeru. Panonijini nogometaši so dosegli prvo mesto, Panonice pa so bile osme med 15 ekipami. V malem nogometu, ki je nastopilo 37 ekip je Panonija postavila kar tri ekipe, ki so dojele 21., 21. in 25. mesto. V miniznem tenisu je bila Panonija sta med enajstimi ekipami. V odbojki so bili Panonijini fantje prvi, ženske pa pete. V rokometu, pri moških tekmovalo devet ekip, md katerimi so bili Panonci prvi, ženske pa so bile osme v

konkurenci štirinajstih ekip. V košarki so si Panonijini fantje priigrali četrto mesto. Nekaj dobrih uvrstitev so si priborile tudi strelke in strelci. Šahisti pa so bili deveti med trinajstimi sodelujočimi ekipami.

V športno-rekreacijskih igrah je sodelovalo skupno kar 1153 delavcev. Pokale so podelili na prireditvi Šport in solidarnost v kinu Park Murska Sobota. V kulturnem programu je nastopila folklorna skupina Tine Rožanc iz Ljubljane. Izkupiček od prireditve so namenili za dograditev kirurškega bloka murskosoboške bolnišnice.

frku

Plakete zaslužnim strelcem

Ob praznovanju tridesetletnice murskosoboške občinske strelske zveze na slavnostni seji 13. decembra podelili republiške in občinske plakete ter zahvalne listine najbolj zaslužnim strelskim društvom in strelcem v občini.

Poleg ostalih je priznanje prejel strelska družina Panonija in cer republiško bronasto plaketo za njeno devetindvajsetno uspešno delovanje. Strelci DO Panonije Jože Kovačič in Zarel Turner pa sta prejela republiški zlati plaketi za dolgoletno organizacijsko delo v občinski strelski zvezi in svoji strelski družini.

Zahvalne listine OSZ Murska Sobota pa so prejeli strelci: Aleksander Bagari kot veteran najstarejši član družine ter njen ustanovitelj. Martin Karo dosežene rezultate in pomoč pri reševanju tekočih problemov, Stanko Donša pa za uspešno delo pri vzgoji mladih strelcev.

frku

ZAHVALE

Ob smrti moje mame Marije Schventner se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za izrečena sožalja in spremljanje na zadnji poti ter sindikalni organizaciji DO Telekom za venec.

TONE SCHVENTNER
Z DRUŽINO

Ob smrti moje mame Ane Rogač se zahvaljujem sodelavcem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Obenem se zahvaljujem sindikalni organizaciji IMP DO Klimat za venec.

ALOJZ ROGAČ

Ob boleči izgubi najine mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavcem v DO Telekom in osnovni organizaciji sindikata za darovano cvetje, izraze sožalja in spremestvo na njeni zadnji poti.

HČERKI JULKA GORC
in OLGA ZAJC

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DO TEN Tovarne elektroenergetskih naprav in sodelavcem za darovano cvetje in izraze sožalja. Obenem pa se zahvaljujem vsem, ki ste mojo mamo spremili na njeni zadnji poti.

RAFAEL BOVHA

čiščenja snega, od gasilcev pa se je posebno izkazal Rajko Primc.

V Skipu, je povedal vodja proizvodnje Marjan Bečan, ki je vodil »snežno« akcijo, je za čiščenje snega zadolžen viličarist. Ta je počistil parkirne površine in vse dostope do proizvodnih prostorov tako, da so lahko delavci jutraj, ko so prišli v službo, normalno začeli z delom v proizvodnji.

Ves ostali sneg s parkirnih površin pa so počistili med delovnim časom s štirimi bagerji iz Skipove proizvodnje, na katerih so priključeni snežni plugi. Te so ob tem delu hkrati tudi preizkusili.

Po dogovoru v okviru štaba civilne zaštite pa so ročno čiščenje snega s proizvodnega oddelka z leseno streho, ki ji je grozila, da jo sneg podre in z dveh nadstrešij šotorske izvedbe, opravili režijski delavci. Pri tem čiščenju je sodelovalo 25 delavcev in to iz tehnologije, kontrole in priprave dela.

Skip pa je s stroji, ki jih je preizkušal, priskočil na pomoč v snežnih težavah tudi drugim in sicer Turboinstitutu, Avtotehni in Krajevni skupnosti Gundlje. Obe omenjeni firmi sta dali za stroj in viličarista naročilo, medtem, ko so Krajevni skupnosti solidarno posodili dva stroja.

Poglejmo, kako pa so se spopadli s snežnimi problemi na območju Vojkove.

Ker so na Vojkovi skladišni prostori v šotorih, je povedal Andrej Plahutnik, vodja kadrovske službe v Klimatu, imata Klima montaža in Klimat stalne dežurne ekipe za čiščenje snega s šotorskih streh. Dežurstvo traja šest zimskih mesecev. Petčlanske ekipe se menjajo vsak petek ob 12. uri. Te ekipe so zadolžene za ročno čiščenje snega. Člani teh ekip so dolžni priti v firmo takoj, ko zapade 10 centimetrov snega ne glede na čas (podnevi, ponoči, delavnik, soboto ali nedeljo). Če tedaj ne pridejo, so dolžni vratarji poklicati vodje ekip, ki pa morajo zbrati člane ekip, ki potem začnejo čistiti sneg.

Če je snega več, tako kot je bilo to v letošnjem januarju, pa je dežurni ekipi dolžna priskočiti na pomoč tudi ekipa, ki ni tedaj dežurna. Če ekipe delajo zunaj delovnega časa, jim delovna organizacija plača nadure. Delavci—člani teh ekip dobivajo v času poletnega dežurstva pri osebnem dohodku 10 odstotni dodatek.

Druga pomembna oblika čiščenja snega za celotno območje Vojkove pa je strojno čiščenje, ki ga vsako zimo opravijo Elektromonter, Klima montaža in Klimat. Tudi pri tej obliki obstaja dežurstvo. Klima montaža, Klimat pa najbrže tudi Elektromonter imajo po dva viličarista, ki se prav tako kot ekipe za ročno čiščenje, po enem tednu zamenjata. Vsaka od treh omenjenih delovnih organizacij ima po enega pettonskega viličarja, ki ima poseben nastavek, s katerim sneg zajame in odpelje.

Te tri delovne organizacije imajo območje Vojkove razdeljeno po teritorijih. V okviru Vojkove spadata tudi obe parkirišči na Vojkovi in na Dečkovi ulici. V strojno čiščenje pa je zajeto tudi čiščenje vseh dovoznih poti na območju Vojkove.

Ker je Klimatov viličar zelo obremenjen v proizvodnji, mu pa tedaj, ko ne more čistiti snega, priskočita na pomoč viličarja oziroma viličarista iz Klima montaže in Elektromonterja, za kar je dejal tovariš Plahutnik, jim gre vse priznanje.

Čeprav so teritoriji razmejeni, nihče ne gleda strogo le na svoj teritorij, temveč si med seboj pomagajo.

Proizvodni delavci pa so z dveh starejših klimatovih proizvodnih objektov počistili sneg ter s tem preprečili nevarnost, da se poruši.

Da so prihranili precej največja čiščenja, so v času, ko je bilo največ snega, čez noč izdelali poseben plug in ga montirali na dvotonski viličar.

Sneg je sprva Klimatu povzročil nekaj težav pri pripravi repromateriala, vendar pa niso onemogočile proizvodnega procesa, saj se je stanje zelo hitro normaliziralo.

Za Ten in Telekom pa je vodja kadrovske službe Tomaž Štrkl povedal, da je bil v preteklosti sprejet sporazum o komunalnem in zimskem vzdrževanju oziroma čiščenju snega na Vojkovi 58. S tem samoupravnim sporazumom so se Klima, Klima montaža in Elektromontaža obvezale, da bodo strojno odstranjevale sneg s celotnega območja Vojkove 58. V praksi pa je bilo letos tako, da so omenjene delovne organizacije počistile sneg na svojem območju, medtem ko so premalo segle na območje Tena in Telekoma. Po prvem čiščenju snega sta Ten in Telekom skušala dobiti izvajalce čiščenja snega na Vojkovi, vendar je samo

Klimat v enem popoldnevu le za nekaj ur posodil za čiščenje snega viličarja in viličarista, kar je bilo občutno premalo, kajti ob prvem čiščenju snega so viličaristi narinili kupe snega pred upravno zgradbo Tena in pred kurilnico, ki ga ni bilo mogoče odstraniti drugače kot strojno. S to deponijo snega so zaprli tudi pot okoli lakirnice.

Ker so bili kupi snega na omenjenih mestih ves teden, sta bila potem Ten in Telekom prisiljena odstraniti sneg na svoje stroške. Komunalno podjetje Ljubljana, ki sta ga najela oba tozda, je z bagerjem počistil sneg tudi s parkirnega prostora ob Vojkovi ulici, ki je bil do tedaj očiščen le do polovice. Tako so rešili ne le parkiranje pač pa tudi problem transporta v Tenu in Telekomu.

Tomaž Štrkl je pripomnil, da po njegovem mnenju ni pravilno, da ne odvažajo snega ven z industrijskega kompleksa Vojkove, saj ga je možno deponirati na nekdanjo dovozno pot do Vojkove, ki pa se ne uporablja več (to je podaljšek Dečkove ulice).

»Odstranjevalci snega s streh montažnih šotorov bodo morali pri svojem delu bolj paziti,« je dejal Štrkl, »da ne bodo tako kot doslej odstranjevali snega s streh teh šotorov z vodo, kajti na ta način uničujejo vodovodne cevi in ročnike. Letos pa so poleg tega zlomili hidrant nasproti Klimatovega šotora.

Upamo pa, da bo prihodnje čiščenje snega le potekalo v skladu s sprejetim sporazumom.

Po mojem mnenju je vprašljiva tudi usposobljenost nekaterih viličaristov, ki čistijo sneg, kajti že pri prvem letošnjem čiščenju snega je viličarist iz Klima montaže pretrgal cevi napeljav centralne kurjave in vodovoda, ki povezujejo upravno stavbo Tena in njegova skladišča.

Te cevi so bile napeljane približno v višini štiri metre nad dovozno potjo. Zaradi tega je bil del Tenovega skladišča, v katerem so bila skladiščena stikala, zalit z vročo vodo. Stikala so sedaj v popravilu, cevi smo zamenjali, točna višina škode pa še ni znana.

Drug problem, ki so ga s tem povzročili pa je bil v tem, da je bil del prostorov skoraj en teden brez ogrevanja.

MARIJA PRIMC

Glasnik je tudi vaš časopis!
Sodelujte!
Telefon uredništva:
(061) 321-043

Pred 8. marcem

»Veš, ravno danes sem dobil funkcijo, da bom lahko tudi jaz z vami praznoval!«

Na poteh po hribih

Bodimo hvaležni onim, ki so nam utrli poti!

Ko se odpravljajo ljubitelji gora na planinske poti, le redki pomislijo na tiste, ki so te poti urejali, nadelovali, da mi varno stopamo svojim ciljem naproti. In ko se ozremo po desetini ali kaj več za seboj, ki so člani IMP-jevega kolektiva IMP, se vprašamo, ali ostali v sozdu čutijo odpor do naravnih lepot, do katerih so odpirali poti požrtvovalni možje preteklega stoletja.

Kdor se je kdaj sprehodil po romantičnem Robanovem kotu in se potem pogumno vzpenjal po številnih v skalo vsekanih stopnicah, se je moral čisto podzavestno vprašati, kdo in ob kakšnih vremenskih razmerah je tu delal na tisoče ur, da nam je možna pot proti Ostrici. Kdor gre v Savinjske Alpe, gotovo zavije tudi v dom na Okrešlju, ki nosi ime po velikem prijatelju Slovencev in naših planin, čeprav je bil po rodu — tujec, vendar ga imamo lahko za našega, to je dr. Johannes Firschauf, ki je poskrbel za poti v zahtevnem Turškem žlebu, kjer planinci lahko naredijo izpit svoje sposobnosti, dalje na zahtevni vzpon z vzhodne strani na Skuto, pa malo lažja smer Grintovca. Od slapa Rinke na Okrešlju pa so uredili dobro stezo tudi za mestne »dame«, kamor so lahko prihajali vsi tam od leta 1976. Leto prej so jo začeli graditi, pa so v tistih časih večino planinskih domov oziroma koč, ali kar samo zavetišče zgradili v kratkem roku. (Recimo oče in sin Škantar sta na podih v smeri proti Triglavu zgradila zavešče v mesecu dni; imenovali so ga »triglavski tempelj«, čeprav je imel prostora le za 6 oseb, je bil pa zato na razgledni točki). A vrnilo se k možu, ki mu ohranjajo spomin na Okrešlju, ker je pomagal še do drugih poti, vzgojil planinske vodnike, prehodil vse Savinjske vrhove, imel zasluge za začetek gradenj več postojank tam, odkrival redke rastline, sem v Julijske Alpe je segel njegov korak tam do leta 1924, ko je zaključil aktivno življenje.

Ko gremo ponosno na Triglav, ali ko se mnogi le ozirajo proti njemu, lahko v nas zaplami spoštovanje do onih, ki so tja gor speljali poti z raznih smeri, za manj in bolj sposobne, da pridejo na našega očaka. K temu, kakor na druge naše in tudi avstrijske vrhove je najbolj približal na začetku 19. stoletja, sposoben alpinist V. Stanič, da kar sto let za njim nismo imeli moža takih kvalitet. Predno pridemo do drugih mož gora se spomnimo na Valentin Vodnika, ki je napisal odo o Triglavu, pa dr. Franceta Prešerna, ki je v verzih opeval naše gore, pa trajen zapis je dal leta 1967 M. Perhart s svojo »risarijo« okoliških gora naše najvišje gore, kar je dolga leta vidno bilo tudi v Aljaževem stolpu. In ko so nekateri pisali kroniko, so drugi delali, čeprav mimo ovir in slabšega razumevanja za širjenje prijateljev gora. Vendar vztrajnost, ki si jo pridobiš v naravi, je pomagala do uspehov. Med može gora prištevamo tudi F. Kadllnika, ko je bil kot 33-leten mož na Stolu, 8 let pozneje na Triglavu, kasneje na Kočni, ki verjetno takrat ni bila proti vrhu tako krušljiva kot je danes, vendar pot ni bila nadelana. A mikale so ga še višje gore Evrope, celo tekmovali so, kdo v letu več metrov v višino in ta mož je zmagal. In kdo bi danes dal izmed nas denar za celo kočico, kot on, da so jo postavili vrh Golice za 7000 kron (no vojna jo je porabila), škoda, da niso njegovega imena prenesli na pred leti postavljeno postojanko.

Že prej imenovana Škantarja sta na pobudo Frischaufa s še nekom nadelala poti čez Komarčo, še prej pa stezo za turiste čez Stapce, napela sta vrh, po grebenu med Velikim in Malim Triglavom, skozi Kot pa je pastir Jakelj nadelal stezo do doma v Staniča. Taki graditelji poti so bili še Piskernik in Klinar v Savinjskih in Julijskih Alpah in še drugi, ki jim moramo dajati hvaležnost s tem, da smo med ljubitelji narave, gora tega našega bogastva, ki ga občudujejo tisoči tujci. Med domačini so pa IMP-jevci še preveč redki za dostojno priznanje truda, ki so ga ti možje vložili za nas, za naš užitek in čas.

F. V.

Utrinek nekega dne

Po vrnitvi iz službe:
Mož sedi v naslanjaču in čita časopis.
Žena kuha kosilo.
Mož: »Draga, ali bo kmalu pripravljeno kosilo?«
Žena: »Da dragi, čez pol ure.«

Mož: »Kaaj, čez pol ure, saj vendar veš, da sem še brez malice?«

Žena: »Da dragi, vem, vendar krompir, ki se še kuha in je še trd, tega ne razume. Zakaj pa nisi malical?«

Mož: »Saj veš, poslovni posli, med malico sem peljal neko poslovno partnerko na kavico, pa mi je zmanjkalo časa zanj.«

Žena: »A tako, zaradi tiste veše sedaj sitnariš, ki ti je bila več kot malica.«

Mož: »Da zaradi nje, ki mi je pomenila več kot...«

Žena »Hočeš reči jaz.«

Mož: »Nee! Malica.«

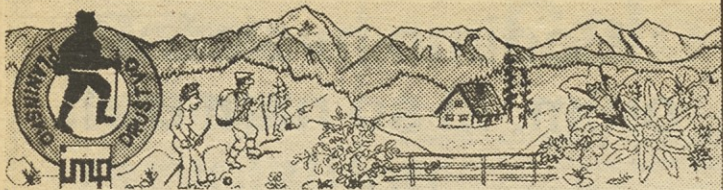
Žena: »Potem pa mirno čakaj in se ne razburjaj! Sicer pa si prišel pol ure pred menoj domov, pa bi pristavil krompir in bi bil sedaj že kuhan.«

Mož: »Saj vendar veš, da nisem rojen za kuhanje.«

Žena: »Ojooj! Gorje, če bi še tebe našla v loncu!«

VERONIKA GOLJAR

Obvestila Planinskega društva IMP

1. marca na Arihovo peč

V nedeljo, 1. marca bo Planinsko društvo organiziralo udeležbo na pohodu na Arihovo peč. Avtobus bo krenil na pot ob 7. uri izpred IMP-jeve upravne stavbe na Titovi 37. Vsi, ki se želite udeležiti tega pohoda, se prijavite pri svojih poverjenikih in plačate po 2.500 dinarjev za avtobus. Kdor se želi na Arihovo peč udeležiti tradicionalnega smučkega teka ali uradnega pohoda, naj ima pripravljene šilinge za štartnino.

14. marca na Snežnik

Tudi letos se bo Planinsko društvo IMP udeležilo pohoda na Snežnik, ki bo v soboto, 14. marca. Zbor ob 4.30 pred ljubljansko železniško postajo, kjer si kupite povratne vozovnice do Ilirske Bistrice. Od tam se bomo peljali z avtobusom na Sviščake in z njih peš na vrh. Hoje v obe smeri bo tri ure in pol — če nam bo vreme naklonjeno, pa lahko tudi manj. Vsekakor pa vas opozarjamo na kraško burjo. Za Snežnik je obvezna dobra bunda in sploh topla obleka! Izlet bo vodil Rihard Hribar.

22. marca na Porezen

Če se želite udeležiti letošnjega pohoda na Porezen, se nam pridružite v nedeljo, 22. marca. Vstati bo treba zgodaj, saj je zbor ob 3.45 pod uro na ljubljanski železniški postaji, da bomo ujeli vlak, ki ob 4.13 odpelje preko Jesenice do Podbrda. Udeležence čaka približno tri ure hoje. Skupino bo vodil Janez Seliskar.

Večer planinskih diapozitivov

V sredo, 25. februarja ob 17. uri bo v menzi na Titovi 37 Planinsko društvo organiziralo večer Planinskih diapozitivov. Ob zanimivih fotografijah se bomo spomnili izletov, ki jih je Društvo organiziralo v zadnjem času — predvsem obeh lanskih poti po Grčiji z vzponom na Olimp. Vabljeni vsi, ki vas zanimajo hribi, zlasti pa vsi, ki ste se prijavili za letošnji vzpon na Olimp, saj boste lahko videli, kaj vas čaka!

Zasnežene Dražgoše

Izleta, ki sta bila planirana 11. januarja v Dražgoše in na Osankarico, nista v celoti uspela. Tudi na neuspeh ali delni uspeh se moramo navaditi, saj včasih ni zadosti samo želja in volja. Na uspešnost pohoda vplivajo tudi mnogi objektivni dejavniki, predvsem vreme in prevozi. V našem primeru nam jo je najbolj zagodlo vreme. Na več kot pol metra snežne odeje je snežilo kot za stavo. Maršikdo je pametno razmišljal, ko je ostal doma, saj z glavo skozi zid ne moreš, kot pravi pregovor.

Malo po četrty uri 11. januarja zjutraj se je na avtobusni postaji v Ljubljani zbrala skupina, ki je bila namenjena na Osankarico. V novozapadlem snegu smo z vseh koncev Ljubljane le s težavo pririnjali na postajo. Ta pot nam je dala razmišljati, le kako je na Pohorju, saj močno sneženje ni ponehalo. Po posvetovanju smo opustili misel, da bi šli na Osankarico, saj pohorski gozdovi ne poznajo milosti.

Znak za tabor na Ključu

Priprave na organizacijo 17. planinskega tabora so zadnje čase glavna tema razprav v Planinskem društvu IMP. Seveda to je vendarle osrednja prireditev planincev vse ljubljanske regije — in potrudili se bomo, da bomo z dobro organizacijo primerno obeležili tudi desetletnico Društva in štiridesetletnico sozda IMP, ki je prevzel pokroviteljstvo. Naše programe je že potrdil tudi Meddruštveni odbor ljubljanskih planinskih društev in nam obljubil svojo pomoč in podporo. Tabor bo 14. junija, torej bo še dovolj časa za podrobnejše pisanje o njem — tokrat pa objavljamo znak, ki ga bomo natisnili na značkah in drugih gradivih.

A tudi neuspeh je včasih spodbuda za nadaljnje delo, zato puške nismo vrgli v koruzo. Dan se je šele začel, zato še ni bil izgubljen. Če ne moremo na Osankarico, pa gremo na Dražgoše, ki niso tako oddaljene, smo sklenili.

Avtobusi do Škofje Loke so kljub močnemu sneženju vozili brez večjih zamud, zato smo vstopili. Odločili smo se, da bomo hodili po poti Blaža Ojstrovharja, zato smo se peljali do Selca. Pot Blaža Ojstrovharja pelje iz Selca skozi Kališče v Dražgoše. Počasi smo utirali pot proti Kališču: stopali smo v celo, saj nobena gaz ni ostala v sipkem snegu, ki je še vedno močno naletaval. V vasi Kališče smo si malo oddahnili. Povedali so nam, da smo med prvimi. Ura še ni bila pozna, da bi se nam mudilo, zato smo malo poklepateli ob silcu domačega. Kar prileglo se je. Domačini so bili prijazni in pripravljeni za pogovor, tako smo vso zgodovino Dražgoške borbe ponovno obnovili.

Ponovno smo zagazili v debelo snežno odejo. Ob dvanajsti uri smo se zbrali pred spomenikom, da z ostalimi prisostvujemo proslavi. Ugotovili smo, da nismo edini IMP-jevi planinci. Na proslavi smo srečali še člane Planinskega društva, od katerih je eden prišel iz Kroke preko Jamnika, druga dva pa iz Čepulj preko Mohorja v Dražgoše. Pri spo-

meniku nas je bilo torej šest članov PD IMP Ljubljana. Proslava je bila dobro pripravljena kot vsako leto. Vreme pa ji je odtisnilo svoj pečat, kot da bi hotelo prikazati verodostojno sliko izpred petinštirideset let, ko so Dražgoše krvavele. Vendar je vzdušje jasno kazalo, da ni. ...ur od udeležencev proslave ni bilo žal naporov, kar je bilo sklepati iz vzdušja. Slišati je bilo pevske skupine, ki so prepevale partizanske in narodne pesmi. Ena od teh skupin pa je bila večja. Vodil jo je umetniški vodja Tomaž Tozon, zato je še posebno ubrano zapela pesem, »Jest pa moi gvažek, se rada imava« in še druge narodne. Kljub slabemu vremenu so bili občutki veselja in radosti.

Tudi ob povratku se skupina planincev PD IMP Ljubljana ni obdržala skupaj. Ker so prišli s sorodniki in prijatelji, so se z njimi vračali tudi nazaj v dolino. Nekateri so odšli po smerih Rudno — Češnjica, drugi Lajše — Selca, vsak si je pač izbral najugodnejšo pot.

Cepur smo prišli in odšli posamezno, je bil namen pohoda v Dražgoše isti: Sodelovati na množičnih pohodih, posebno ko spominjajo na čase NOB in s tem dvigati zavest dobrega planinca.

Z. N.

Imate idejo? Napišite članek in ga pošljite v Glasnik!

V Moravče moraš zjutraj, zarana

V mrzlem in zgodnjem jutru smo čakali na avtobusni postaji, da se odpeljemo v Moravče. Pol šestih zjutraj — kot da bi bili namenjeni na Triglav. A žal je tako, da če potuješ v Moravče z drugim avtobusom, si pri Kavki šele, ko je že skoraj čas kosila. Bolje se je držati pregovora, da je »Rana ura, zlata ura«!

Še v trdi temi smo prišli v Moravče. Dobro, da je naš vodnik Jure domačin, sicer ne bi vedeli kam. Kar hitro nas je spravil iz vasi. Ozemljitve se še ni dalo dobiti, je bilo še prezgodaj, druga ga tukaj nimamo iskati, je dejal.

Ko smo dobili informacijo o prehodnosti na Kandrše, smo morali načrt poti obrniti. Iz Moravč v Kandrše je bilo še vse v celo. Nihče od redkih domačinov še ni prišel v dolino in pregazil snega saj so večinoma vezani na dolino Save. Nas pa tudi ni bilo toliko, da bi se sami lotili gaženja. Odpeljali smo se še pet kilometrov in nato vzeli pot pod noge. Nihče ni pričakoval tako debele snežne odeje.

Na Slivni smo naredili počitek. Središča Slovenije in spomenika, ki označuje to središče, si nismo ogledali. Pa ne, da nas ne bi zanimala. Spomenik smo obiskali že poleti, zato nas je bolj vabila topla peč, čeprav nam ni bilo hladno. Kar prijetno bi bilo kramljati na toplem, pa je bil še velik kos poti pred nami, da bomo dosegli Zasavsko goro.

Iz Slivne smo se spuščali v Vače, Vače so bolj maloznana vas, ki pa ima zelo bogato zgodovino. Že v petem stoletju pred našim štetjem je bila v teh krajih naselbina. Po verodostojnih podatkih so tu živeli Iliri. Ob preseljevanju narodov so Ilire pregnali Kelti. Zaradi neprimerne geografske lege, pa se zato naselbina ni obdržala. Današnje izkopenine govorijo o bogatih najdiščih raznovrstnega orožja, posode, zaponk za obleko, nakita in igrač. Od vseh predmetov pa ima neprecenljivo vrednost ploščica za okras pasu, z lepo uprizorjenimi podobami vojakov, ki se borijo in Vaška situla. Vse to hrani muzej v Ljubljani in je neprecenljive vrednosti. Vaška situla, ki danes stoji na betonskem podstavku, je povečana kopija. Tako kot original krasijo tudi kopijo zelo natančno izdelane reliefne podobe. V zgornjem delu situle je vrsta vpreženih konj z jezdec. V srednjem delu — pasu je viteška borba s kopji, darovanje in štiri sedeče osebe, kar bi pomenilo gostijo. Spodnja vrsta figur, kjer so upodobljene živali, pa služi kot okras. Vse te znamenitosti najdemo na Klenku pod Slemško goro pri Vačah. Čeprav smo si ogledovali znamenitosti, se čas ni ustavil. Morali smo naprej. Pot je bila le za silo pregažena do vasi Vovše. Od vasi Vovše pa je bilo celo uro hoda še popolnoma v celo na Zasavsko goro. Jure in Robert, ki sta se menjavala na čelu, sta nam le s težavo utirala pot. Oba sta se hvalila, kako je prav, da imata dolge noge, sicer ne bi zmogla te poti. Mi raja zadaj, pa smo pot naredili že kar dobro prehojeno. Na Zasavski gori smo si privoščili daljši počitek. V domu ni bilo gneče,

zato smo dobili prostor pri peči. Peč pa je bila topla. Bili smo mokri od snegu in potu, zato smo sušili sebe in perilo, vmes pa nakladali prazne mlinčke. Postrežba je bila dobra, kar pa je najbolj važno, da ni bilo drago. Od zelene solate, pečenke, juhe, krompirja, smo prav vse dobili, tako da smo bili v resnici dobro podprti za pot v dolino.

Domačini so nam odsvetovali, da bi šli v Zagorje po planinski poti, ker ni bila pregažena, cesta pa je dolga. Odločili smo se, da gremo skozi vas Tima in na železniško postajo Sava. Ta pot je bila dobro plužena do Tima, od tam do Save pa dobro uhojena. Utrujenost nas je minila, zato smo se med potjo obmetavali s snegom, da pot ni bila preveč enolična. Mladi so vedno polni energije.

Na vlak nismo dolgo čakali, zato smo bili v zgodnjih večernih urah že v Ljubljani. Čeprav je bilo potrebnega dosti napora za vzpon na Goro, je bilo toliko več užitka na spustu. Zato smo se zadovoljni razšli z besedami nasvidenje in lahko noč.

Z. N.

Mladinci imajo svoj planinski odsek

Že na občnem zboru Planinskega društva IMP 9. januarja 1987 je iz vrst mladincev prišel predlog o ustanovitvi mladinskega odseka (MO). Predlog so planinci na občnem zboru navdušeno sprejeli in tako so že takrat stekle priprave za ustanovni sestanek. Mladinci, ki smo bili na občnem zboru, smo se dogovorili za datum, hkrati pa smo organizirali obsežno valno akcijo. Tako se je 21. januarja 1987 ob 6. uri zbralo 11 mladincev v prostorih Planinskega društva na Likozarjevi. Najprej smo se — tisti, ki se nismo poznali že od prej seznanili, nato smo izvolili vse potrebne funkcionarje: načelnika, pomočnika načelnika, tajnika, blagajnika in zapisničarja. Po tem obveznem dejanju pa smo se začeli pogovarjati o naših problemih. Pereč je problem vodnikov. Če hočemo imeti svoje izlete, moramo imeti tudi vodnike. Nato smo naredili tudi plan izletov, ki pa ni fiksen, zato bomo o tem sporočali sproti. Treba pa je reči, da je bilo predlogov dosti in bili so zelo pestri. Nato smo rekli še kakšno o naših problemih. Po ustanovnem sestanku pa se je razvil še prijeten pogovor, kar naj bi bilo tudi eden izmed ciljev naših srečanj. Vemo, da je v PD IMP 110 Mladincev in 18 pionirjev. Zatorej vabimo vse mladince, stare in nove, da se nam pridružite. Sestanke bomo imeli vsak drug ponedeljek v mesecu ob osemnajsti uri. Naslednja sestanka se bosta vršila 9. 2. in 9. 3. Sestanke bomo imeli na Likozarjevi, zbor pa je 5 minut prej pred upravno stavbo IMP na Titovi 37. Pridite vi in vaši prijatelji. Videli boste, da bo veselo!

MLADINSKI ODSEK PD IMP

Tekma izipovih smučarjev

21. januarja so se na Starem vrhu lepem vremenu pomerili smučarji DO Izip na izbirnem tekmovalnem zimskih igrah sozda IMP. Najboljši posameznih kategorijah so bili: ženske nad 35 let: Stojka Žilnik (Projektivni biro), ženske do 35 let: Neva Sušelj-Janko (Inženiring), moški nad 50 let: Radoslav Grom (Projektivni biro), moški do 50 let: Miha Šmit (Inženiring), moški do 42 let: Sam Poljanšek (Inženiring), moški do 35 let: Milan Štiblj (Inženiring) in moški do 27 let: Stane Štiblj.

Sodelujte v akciji

Slovenija kolesari

Odbor za množičnost pri Kolesarski zvezi Slovenije je pripravil zanimivo akcijo »SLOVENIJA KOLESARI«, ki naj bi vzpodbudila čim širšo športno rekreativno aktivnost posameznikov še zlasti pa družin.

Akcija poteka v smislu svobodne izbire poti in časa. Za vzpodbudo in stimulacijo pridobijo udeleženci, ki prevozijo:

- družina 5 voženj, od tega ena nad 50 km
- posamezniki 5 voženj, od tega tri nad 50 km

VELIKO MEDALJO

Za malo medaljo pa so pogoji sledeči:

- družina tri vožnje od tega ena nad 50 km
- posamezniki pet voženj, od tega ena nad 50 km.

Vsak udeleženec si iz seznama možnih prog izbere svojo pot ter si v kartonček, ki ga dobite na Kolesarski zvezi Slovenije — Breg 2 — 61000 Ljubljana, vpisuje prevožene poti. Ko doseže ustrezno število voženj za malo ali veliko medaljo, kartonček pošlje kolesarski zvezi, ki mu pošlje ustrezno medaljo.

Za vrsto poti, ki so primerne za kolesarjenje, je kolesarska zveza pripravila tudi popis prog, na koncu katerih — ne na vseh — dobite tudi žig o opravljeni vožnji; žig ni pogoj za pridobitev medalje, saj organizator meni, da bi bila napak vsaka formalnost, pa tudi zavest posameznika nekaj velja.

Komisija za športno rekreacijo in oddih pri RS ZSS je akcijo »SLOVENIJA KOLESARI« ocenila v smislu stalšč o množičnih športnih prireditvah, kot ustrezno rekreativno aktivnost in jo predlaga za vključitev v programe športne rekreacije v OZD.

POVABITE SODELAVCE NA KOLO!

KRIŽANKA

SESTAVIL MARKO BOKALJE	IZMIŠ- LJENO IME	UGOVOR, PRITOŽBA	KRAJNI DEL	PREBI- VALCI IRAKA	ŽEMEL- JSKO NAB- GLAVIŠČE	VIRO- VITICA	RAZLIČNA SAMO- GLASNIKA	LES ZA KURJAVO	AFRIŠKI VELETOK	MEŠTO V JUŽNI ŠPANJI	OTOK V ALEUTIH
PRODUK- CIJA											
TAJMIŠTVO											
TV ZASLON						PREMI- KANJE PO ZRAKU	VLEČENJE PRI PEČI DELEC ENERGIJE				
VRSTA RIBIŠKE MREŽE									NATRIJ		
DAVEK, TAKSA								PRVOTNI NOVO- ZELANDCI	NASLOV	PEVKA PAVONE	SLANO JEZERO V SE
PREROŠKO ZNAMENJE					ŽEN. IME VZVIŠEN PROSTOR						
DRAGO- CENOSTI						ŽEMEL- JSKO POD- NOŽIŠČE ČRKA „L“					
IVAN CANKAR			VELE- MEŠTO V ŽRN	PREKAP- NICA FRANC. FIZIK							
GORBAČOV							MADRISKI SP. KLUB MONGOL- VLADAR				
DVOZLOŽNA STOPICA							OCET LEPOTNA RASTLINA			ŽITNI PLEVEL	ZAVIRALNA SILA PRI GIBANJU
								URADNI SPIS			
			DRŽAVA V ZAH. AFRIKI					PRITOK DONAVE NA MAD.	ORANJE LUKA V ARABII		
DREVESNI NASAD			DRŽAVA V JV AZIJI								
MNOŽINA V SLOVNICI							MLINSKI ŽLEBOVI PRITOK VISLE				
REKA V ŠVICI						MEŠTO V NIGERII					
VRSTA TROBILA						MEJNI PREHOD V KARA- VANKAH					
KRAJEVNA SKUPNOST			IMP GLASNIK	REZANJE Z ŽAGO							